

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Ochrana obchodní firmy

Diplomová práce

Lucie Veverková

2010

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Lucie Veverková

OCHRANA OBCHODNÍ FIRMY

Diplomová práce

Olomouc 2010

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Ochrana obchodní firmy vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 6. 10. 2010

.....

Poděkování:

Ráda bych touto cestou srdečně poděkovala Doc. JUDr. Ludmile Lochmanové Ph.D., za odborné rady, hodnotné náměty a připomínky v průběhu zpracování této diplomové práce.

Seznam zkratek:

Zákony:

ObchZ zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění
 pozdějších předpisů

OZ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění
 pozdějších předpisů

TZ zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění
 pozdějších předpisů

OSŘ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění
 pozdějších předpisů

PřestZ zákon č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění
 pozdějších předpisů

Harmonizační

novela novela zákona č. 513/1991, Sb., obchodní zákoník, ve
 znění pozdějších předpisů, provedená zákonem č.
 370/2000 Sb.

Ostatní zkratky:

např. například

příp. případně

násl. následující

Úvod 9

I. OBECNÁ ČÁST

1. Historický vývoj..... 12

2. Základní pojmy firemního práva..... 14

2.1 Firemní právo..... 14

2.2 Obchodní firma..... 15

3. Principy tvorby obchodní firmy a základní zásady..... 17

3.1 Principy tvorby obchodní firmy..... 17

3.2 Zásada firemní povinnosti..... 18

3.3 Zásada legality..... 20

3.4 Zásada nezaměnitelnosti a zásada zákazu klamavosti..... 20

3.5 Zásada pravdivosti..... 21

3.6 Zásada jednotnosti..... 22

3.7 Zásada jasnosti..... 23

3.8 Zásada nedělitelnosti..... 24

4. Struktura obchodní firmy..... 25

4.1 Firemní kmen a firemní dodatek..... 25

4.2 Obchodní firma fyzických osob..... 27

4.3 Obchodní firma právnických osob..... 28

4.3.1 Obchodní firma veřejné obchodní společnosti..... 30

4.3.2 Obchodní firma komanditní společnosti..... 31

4.3.3 Obchodní firma společnosti s ručením omezeným..... 31

4.3.4 Obchodní firma akciové společnosti..... 32

4.3.5 Obchodní firma družstva..... 32

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

5. Ochrana obchodní firmy	34
5.1 Formální a neformální ochrana.....	34
5.2 Chráněné údaje.....	36
5.3 Neoprávněné užívání.....	37
5.4 Absolutní ochrana obchodní firmy.....	38
5.5 Relativní ochrana obchodní firmy.....	40
5.5.1 Interpretace generální klauzule.....	41
5.5.2 Vyvolání nebezpečí záměny.....	46
5.5.3 Parazitování na pověsti.....	47
5.5.4 Aktivní a pasivní legitimace.....	48
6. Právní prostředky ochrany obchodní firmy	52
6.1 Žaloba zdržovací.....	52
6.2 Žaloba odstraňovací.....	53
6.3 Žaloba satisfakční.....	54
6.4 Žaloba na vydání bezdůvodného obohacení.....	56
6.5 Žaloba o náhradu škody.....	57
6.6 Uveřejnění rozsudku.....	57
7. Veřejnoprávní předpisy	59
7.1 Trestní zákoník.....	59
7.1.1 Trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.....	60
7.1.2 Trestný čin porušení práv k ochranné známce a jiným označením.....	62
7.2 Přestupkový zákon.....	62
Závěr	64

Resumé 66

Seznam použité literatury 68

Úvod

Jako námět své diplomové práce jsem si zvolila téma „Obchodní firma a její ochrana“. Hlavní příčinou mého výběru je skutečnost, že obchodní firma je charakteristickým znakem každého podnikatele zapsaného v obchodním rejstříku a také ji lze zařadit mezi důležité instituty obchodního práva. Jde tedy o aktuální a důležité téma, nejen pro samotné podnikatele, ale také pro ostatní subjekty, kterým může obchodní firma konkrétní osoby ledacos napovědět.

Již od počátku formování lidstva bylo vždy snahou mnoha jedinců zachovávat morální zásady a vystupovat ve společnosti tak, aby je jejich okolí ocenilo a respektovalo. Tím nejpodstatnějším prostředkem k dosažení všeobecného uznání bylo vždy zachování si dobrého jména a pověsti mezi lidmi. Tím čím je pro jednotlivé osoby jejich jméno, tím je pro podnikatele jejich obchodní firma. Právě v ní se odrážejí plody jejich mnohdy dlouholeté práce a tak vstupují ve známost a odlišují se tím od ostatních. Proto je firma důležitým nehmotným statkem, který může mít v mnoha případech velkou hodnotu. Celkově lze tedy říci, že spolu s obchodní firmou určitého subjektu jde ruku v ruce vždy i její pověst, ať už pozitivní či negativní. Všechna tato zmíněná fakta příkládají na důležitosti k vynaložení úsilí na ochranu firmy.

Diplomová práce je v souladu se zadáním rozčleněna na dva logické celky, a to na obecnou a zvláštní část. Ty jsou dále děleny do celkem sedmi kapitol. V obecné části je pozornost věnována nejprve krátkému historickému vývoji, který je důležitý pro komplexnější pochopení celého institutu firmy. Jako další následuje kapitola, ve které jsou rozebrány dva základní pojmy související s tématem práce, a sice pojem firemního práva a samotné obchodní firmy.

Kapitola třetí je zaměřena na principy tvorby obchodní firmy a zejména základní zásady, které jsou nezbytné pro správný výklad právní úpravy. Obchodní zákoník ve svých ustanoveních výslovně zmiňuje pouze dvě zásady, ale to neznamená, že ostatní by měly být méně důležité.

Struktura obchodní firmy je tématem čtvrté kapitoly, kde je rozebrán firemní kmen a firemní dodatek a náležitosti, které musí splňovat firmy fyzických a právnických osob.

Následující kapitoly již patří do části zvláštní a jsou, jak již z názvu práce vyplývá, zaměřeny na ochranu obchodní firmy. Právě druhý celek tvoří hlavní náplň této diplomové práce. V kapitole zvané „Ochrana obchodní firmy“ je pozornost věnována možnostem formální, neformální, absolutní i relativní ochrany, a rovněž osobám, které jsou aktivně nebo pasivně legitimovány v případě porušení práv k firmě.

Zbývající dvě kapitoly jsou věnovány právním prostředkům, které je možné uplatnit v situaci, kdy došlo k neoprávněnému zásahu do práv k firmě. Jedná se jednak o soukromoprávní prostředky, např. zdržovací žaloba, náhrada škody a pro závažnější případy, existují prostředky správního popř. trestního práva. Závěrečná kapitola nabízí pohledy na otázky, kterým by mohla být v budoucnu věnována pozornost.

Cílem této diplomové práce je tedy provedení pozorné analýzy právní úpravy obchodní firmy se zaměřením na její ochranu podle obchodního zákoníku. Dále také podle veřejnoprávních předpisů a nastínění problémů, které vznikají v souvislosti s aplikací norem firemního práva. Při tvorbě práce v prvních dvou kapitolách byla použita metoda popisná, z důvodu nastínění teoretického úvodu. Ve zbylých kapitolách již nelze striktně uvádět jednotlivé metody a přímo je spojovat s určitými částmi, vzhledem k tomu, že byly použity ve vzájemné spojitosti. Komplexně lze však uvést, že bylo využito zejména metod analýzy, syntézy, dedukce a komparace.

Množství literatury vztahující se k obchodní firmě je poměrně dostatečné. Tomuto tématu se věnuje celá řada autorů. Příkladně bych uvedla doc. JUDr. Ludmila Lochmanová, Ph.D., prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, doc. JUDr. Miroslava Bartošíková, Csc. Jistým omezením, je z hlediska použitelnosti literatury fakt, že do roku 2001 naše platná právní úprava neznala pojem obchodní firmy. Do této doby se používal

termín obchodního jména, který měl poněkud jiný význam, a proto ne všechna literatura, popř. judikatura je z tohoto období použitelná.

I. OBECNÁ ČÁST

1 Historický vývoj

Pojem obchodní firmy má v našem právu dlouhou tradici a poprvé byl tento pojem zakotven v zákoně č. 1/1863 ř. z., všeobecný zákoník obchodní, v jehož článku 15 byla obchodní firma definována následovně: „*Firma kupcova jest jméno, pod kterým v obchodu svá jednání provozuje a podpis dává.*“ Firma v tehdejší pojetí byla chápána jako jméno, které individualizuje kupce v jeho obchodním styku, nešlo o subjekt práva, ale pouze o obchodní jméno fyzické nebo právnické osoby. Všeobecný obchodní zákoník ve svých ustanoveních upravoval firmu plnoprávného kupce¹, veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti a akciové společnosti. Firma společnosti s ručením omezeným byla upravena zákonem č. 58/1906 ř. z.²

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 došlo k recepci práva a všeobecný obchodní zákoník platil na našem území až do roku 1950, kdy byl zrušen občanským zákoníkem³, který již firemní právo neupravoval a došlo tak k jeho zániku.

Teprve s novelou zákona č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, provedenou zákonem č. 103/1990 Sb., došlo k určitému návratu obchodní firmy, kdy firma se používala jako synonymum k obchodnímu názvu. Také v zákoně č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů byla zmínka o obchodním názvu (firmě). Tento zákon v ustanovení § 8, který upravoval náležitosti žádosti o registraci, požadoval uvést vedle jména a příjmení žadatele a dalších náležitostí i obchodní název (firmu), který bude užívat. Obchodní název (firma) se skládal z příjmení podnikatele, případně z dodatku zamezujícího zaměnitelnost a orgán příslušný k registraci mohl připustit i jiný obchodní název (firmu).

¹ Ustanovení firemního práva se týkala pouze plnoprávných kupců, kteří museli mít firmu, na rozdíl od kupců neplnoprávných, kteří měli pouze jméno občanské.

² Blíže viz MRÁZEK, Josef. Obchodní firma a obchodní jméno. *Právní rádce*, 2001, roč. 1, č. 4, s. 7 a násl.

³ Zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník

Přelomovým se stal zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, který zůstal v platnosti i přes četné novelizace dodnes. Obchodní zákoník ve svých ustanoveních používal pojem obchodní jméno, kterým se podle ustanovení § 8 rozuměl „název, pod kterým podnikatel činí právní úkony při své podnikatelské činnosti“.

Harmonizační novelou⁴ zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů provedenou zákonem č. 370/2000 Sb. došlo k návratu termínu obchodní firma do našeho právního řádu. V důvodové zprávě⁵ k této novele se uvádí, že obchodní zákoník se vrací k termínu, který byl znám ve středoevropském regionu, nejen v našem předválečném právu, ale také v Německu, Rakousku, Polsku nebo Rusku. Samotný pojem obchodní jméno označuje důvodová zpráva za nevhodný, protože pro jeho přílišnou šíři ztrácí právní úprava reálný význam a racionalitu. Pojem obchodní firmy je užší než pojem obchodního jména a L. Lochmanová k tomu podotkla: „Novelou se nemění pouze pojem obchodní jméno na obchodní firmu, ale dává se jí zcela nový ráz, význam a způsob ochrany.“⁶

⁴ Účinnou od 1. 1. 2001

⁵ *Epravo* [online]. 2000 [cit. 2010-09-05]. Důvodová zpráva k novele obchodního zákoníku. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-pravo/duvodova-zprava-k-novele-obchodniho-zakoniku-143.html>>.

⁶ LOCHMANOVÁ, Ludmila. Obchodní jméno (firma) ve světle novely obchodního zákoníku. *Právo a podnikání*, 2000, roč. 9, č. 11, s. 8.

2 Základní pojmy firemního práva

2.1 Firemní právo

Firemní právo se svou povahou řadí do soukromoprávní části práva, ale v jeho právní úpravě se nacházejí i ustanovení veřejnoprávního charakteru. Jedná se především o povinnost zápisu obchodní firmy do obchodního rejstříku, požadavek firemní povinnosti a pravdivosti, ustanovení týkající se tvorby firmy apod.⁷ I přes tyto veřejnoprávní prvky se však firemní právo řadí mezi právo soukromé, v jeho rámci pak náleží mezi práva k duševnímu vlastnictví, konkrétněji mezi práva na označení.⁸

Objektivní firemní právo je soubor právních norem upravujících obchodní firmu.⁹ Hlavním právním předpisem je obchodní zákoník, kde je upraven vznik obchodní firmy, její tvorba, způsoby užívání, převod, přechod a rovněž její ochrana.

Obsahem firemního práva v subjektivním smyslu je jednak oprávnění (pozitivní stránka firemního práva) a jednak povinnost (negativní stránka) podnikatele zapsaného v obchodním rejstříku firmu užívat.¹⁰ Zákon stanoví, že podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou. Podnikatel může firmu dále využívat při reklamní a propagační činnosti, může firmu převést v případě, že podnik nebo jeho část převádí na jiný subjekt a v případě neoprávněného užívání firmy jiným subjektem se může proti tomuto bránit. Povinnost podnikatele firmu „mít“ a užívat ji souvisí především se zásadou firemní povinnosti.

Subjektem firemního práva je vždy podnikatel zapsaný do obchodního rejstříku. Obsahem firemního práva je právo, ale i povinnost firmu užívat. Pojem užívání firmy v sobě zahrnuje jednak činění právních úkonů a jednak také využití firmy pro účely reklamy, propagace apod.¹¹

⁷ Blíže viz ŠVAMBERG, Gustav. *Právo firemní*. Praha: Vlastním nákladem, 1917, s. 54.

⁸ Blíže viz TELEČEK, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. Brno: Doplněk, 1994, s. 41.

⁹ MRÁZEK, Josef. Rozdíly ve firemním právu. *Právní rádce*, 2001, roč. 1, č. 4, s. 13.

¹⁰ Blíže viz ŠVAMBERG, Gustav. *Právo firemní*. Praha: Vlastním nákladem, 1917, s. 54.

¹¹ Blíže viz MALOVSKÝ-WENIG, A. *Příručka obchodního práva*. Praha: Československý Kompas, 1974, s. 112.

2.2 Obchodní firma

Pojem obchodní firmy je stěžejní termín firemního práva. Samotné slovo firma pochází z latinského slova firmare, které znamená upevňovat, utvrzovat a jeho původní význam byl dohoda či smlouva.¹² Dnešní obchodní zákoník v ustanovení § 8 odst. 1 uvádí, že obchodní firma (dále jen „firma“) je název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. „Termín „název“ má zřejmě svůj původ v hospodářském zákoníku a v ustanovení § 19b odst. 1 občanského zákoníku, podle něhož „právnícké osoby mají svůj název, který musí být určen při jejich zřízení“.¹³ Každá právnická osoba musí tedy mít svůj název, kdežto obchodní firmu mají jen ty, které se zapisují do obchodního rejstříku. Název právnické osoby je obecnější pojem, který vyjadřuje označení každé právnické osoby, kdežto obchodní firma je zvláštním případem názvu právnické osoby.¹⁴

Obchodní firma slouží především k individualizaci podnikatele zapsaného do obchodního rejstříku. Na podnikatele nezapsané v obchodním rejstříku se ustanovení o firmě nevztahují. Od obchodní firmy jako názvu podnikatele je nutno odlišit podnikatele jako subjekt.¹⁵

Obchodní firma plní celou řadu funkcí. Ze zákonné definice obchodní firmy plyne, že její hlavní a nejdůležitější funkcí je identifikace a individualizace podnikatele. Z obchodní firmy by mělo být na první pohled zřejmé, o jaký subjekt se jedná, zda o podnikatele fyzickou osobu nebo právnickou osobu, a v jaké formě. Správná identifikace subjektu působícího na trhu je důležitá nejen pro samotné podnikatele, kteří nabízejí své výrobky a služby, ale také

¹² ŠVAMBERG, Gustav. *Právo firemní*. Praha: Vlastním nákladem, 1917, s. 13.

¹³ MRÁZEK, Josef. Obchodní firma a obchodní jméno. *Právní rádce*, 2001, roč. 1, č. 4, s. 5.

¹⁴ DEVÁTÝ, Stanislav, TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. 2. vydání. Praha: Linde, 2001, s. 83.

¹⁵ Podnikatelem podle ustanovení §2 odst. 2 ObchZ je:

- osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního rejstříku.

pro spotřebitele. Tito si jednotlivé výrobky a služby spojují právě s konkrétními subjekty a je důležité, aby nebyli klamáni právě prostřednictvím jejich zaměnitelných firem.

S identifikační funkcí jsou spojeny i funkce další, a to ochranná, jež náleží všem průmyslovým právům, a garanční, která znamená záruku určitých kvalit zboží nebo služeb, které jsou spojovány s určitým podnikatelem na trhu.¹⁶

„S obchodním jménem (firmou) je nerozlučně spjata dobrá pověst podniku (goodwill, achalandage). Dobrá pověst podniku je termín zahrnující nehmotné a samostatně nevyčíslitelné hodnoty spojené s určitým podnikatelským subjektem. Spočívající zejména v oblíbenosti podniku, jeho produkce, v rozsáhlosti a stálosti podnikových kontaktů, v objektivně existujících předpokladech pro odbyt zboží, v objektivně existující tradiční klientele apod. Tyto hodnoty nejsou navenek samostatně zpeněžitelné. Promítají se ovšem podstatnou měrou do celkové hodnoty podniku.“¹⁷ Pro podnikatele může být zajímavý také ekonomický význam jeho obchodní firmy. Souvisí s propagací podnikatele, který na trhu působí pod určitým názvem, díky kterému se stává známým a získává stálou klientelu. Tomu může napomoci také vhodně zvolený název, díky kterému je podnikatel dobře rozpoznatelný a zapamatovatelný.¹⁸

¹⁶ KNAP, Karel a kol. *Práva k nehmotným statkům*. Praha: Codex, 1994, s. 185-186.

¹⁷ KNAP, Karel a kol. *Práva k nehmotným statkům*. Praha: Codex, 1994, s. 187.

¹⁸ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Práva na označení-obchodní jméno, ochranné známky, označení původu výrobků*. Praha: Orac, 1997, s. 11.

3 Principy tvorby obchodní firmy a základní zásady

Zásady firemního práva vyjadřují určitá základní pravidla, která se prolínají právní úpravou obchodní firmy a při tvorbě konkrétní firmy je nutno je dodržovat. Obchodní zákoník výslovně uvádí pouze zásadu nezaměnitelnosti a zákaz klamavosti, ale ze zákonného textu lze vyčíst i zásadu firemní povinnosti a zásadu legality. Ostatní zásady lze dovodit výkladem jiných ustanovení.

3.1 Principy tvorby obchodní firmy

Obchodní zákoník v ustanovení § 9 stanoví určitá pravidla, kterými se musí řídit všechny osoby, které vytváří obchodní firmu. Jedná se o následující principy¹⁹:

- a) Princip přísné pravdy, který platí pro fyzické osoby, bez ohledu na to, zda se zapisují nebo nezapisují do obchodního rejstříku. Firma se musí vždy skládat ze jména a příjmení dotyčné osoby. Fyzická osoba, která se do obchodního rejstříku nezapisuje, musí činit právní úkony pod svým jménem a příjmením. Tento princip se dále uplatní v případě obligatorního dodatku u právnických osob, který vyjadřuje jejich právní formu, a tyto osoby si mohou vybrat podobu tohoto dodatku z možností, jenž jim zákon dává.
- b) Princip volné tvorby je využíván při vytváření firemního kmene v případě právnických osob, které vznikají zápisem do obchodního rejstříku. Pro právnické osoby, které vznikají již před tímto zápisem, platí princip opačný, a sice přísné pravdy, protože jejich firmou může být pouze název, který měly již před zápisem do obchodního rejstříku.²⁰ Firemní kmen může být vytvořen jako osobní, věcný, smíšený, fantazijní, popř. číselný.²¹ Jak jsem již uvedla výše, při vytváření firmy je nutno dodržovat všechny zásady, především tedy dodržet

¹⁹ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2009, s. 28.

²⁰ Blíže viz PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku. 1. díl*. 3. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Linde, 2003, 2003, s. 134.

²¹ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Obchodní firma a tvorba firemního kmene I. Právní rádce*, 2006, roč. 6, č. 12, s. 4.

nezaměnitelnost firem a zákaz klamavosti. Za splnění těchto podmínek si právnická osoba může zvolit kmen firmy libovolně.

- c) Princip smíšené tvorby se používá při tvorbě firmy právnické osoby, kdy kmen je vytvářen podle principu volné tvorby a obligatorní dodatek označující právní formu je založen na pravidlu přísné pravdy. Jak stanoví zákon, tento dodatek je vždy součástí firmy právnické osoby. U fyzických osob je možné spatřovat tento princip v případě, kdy firma fyzické osoby bude obsahovat dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání.

3.2 Zásada firemní povinnosti

Zásada firemní povinnosti²² znamená, že každý podnikatel, který se zapisuje do obchodního rejstříku, musí mít ze zákona firmu. Tato povinnost je veřejnoprávní, což znamená, že subjekt, u kterého zákon vyžaduje zápis do rejstříku, si nemůže vybrat, zda firmu vytvoří nebo ne. V obchodním zákoníku je tato zásada vyjádřena především povinností zápisu firmy do obchodního rejstříku a v případě, že se jedná o obchodní společnost nebo družstvo, musí být firma určena již v zakladatelské fázi. Těchto subjektů se týká tzv. dvoufázový proces vzniku. Nejprve dojde k založení obchodní společnosti, resp. družstva a teprve v okamžiku zápisu do obchodního rejstříku společnost, resp. družstvo vzniká. Pro podnikatele fyzické osoby zákon stanoví podmínky, za kterých jsou povinni se zapsat do obchodního rejstříku a platí tedy i pro ně firemní povinnost. Pro případ, že tyto podmínky nesplňují, jim zákon dává fakultativní možnost zápisu a je na zvážení konkrétního subjektu, která varianta je pro něj výhodnější.

Firemní povinnost se dále projevuje v tom, že podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou.²³ Tato povinnost je dána od okamžiku zapsání firmy do obchodního rejstříku. Od této chvíle je

²² Srov. ŠVAMBERG, Gustav. *Právo firemní*. Praha: Vlastním nákladem, 1917, s. 56.

²³ ELIÁŠ, Karel. Některé otázky spojené s právní úpravou obchodního jména akciových společností. *Obchodní právo*, 1999, roč. 8, č. 6, s. 7.

tedy podnikatel povinen používat svou firmu přesně tak, jak ji má zapsanou. Pro podnikatele zapsaného v obchodním rejstříku však platí firemní povinnost i v případě, že žádné právní úkony nečiní, jelikož práva a povinnosti k firmě jsou spojeny se zápisem do obchodního rejstříku a nikoli se skutečností, zda podnikatel činí právní úkony. V případě, že by podnikatel při svém právním jednání nedodržel podobu své firmy zapsanou v obchodním rejstříku, záleželo by vždy na konkrétní situaci. V méně závažných případech, např. pokud by uvedl dodatek označující jeho právní formu v jiném tvaru než v jakém ho má zapsanou, bezpochyby by šlo o takovou vadu, která by nebránila správné identifikaci podnikatele, a právní úkon by byl považován za platný. Tento závěr několikrát potvrdila i soudní praxe.²⁴ Ke stejnému stanovisku došel např. i K. Eliáš, který poukazuje na to, že pouze ze skutečnosti, že platí firemní povinnost, nelze dovozovat neplatnost těch právních úkonů, při kterých jednájící neuvede své obchodní jméno (nyní obchodní firmu) přesně: *„Takový závěr by popíral důvěru v poctivý obchodní styk, paradoxně by vedl k ochraně osob porušujících své povinnosti, které by se mohly ze svých závazků vyvléci in eventum námitkou neplatnosti ze smluv jim nevyhovujících, a v důsledku toho by se ocitl v příkrém rozporu se starou právní zásadou, že úkolem soukromého práva je chránit především slušné jednání mezi lidmi. Panuje tedy princip, že sice firmy má být užíváno tak jak zní, ale že přece jen požadavek formální totožnosti nesmí být přepínán. Přinejmenším tam, kde posuny mezi firemním podpisem a zněním firmy zapsaným v obchodním rejstříku nevyvolávají nejistotu o totožnosti jednájícího subjektu, nelze neplatnost právního jednání dovodit.“*²⁵

²⁴ I když žalobce v návrhu na zahájení řízení uvede obchodní jméno žalovaného nepřesně, nicméně je nepochybné, kdo v dané věci žalovaným je, postačí, když v dalším řízení žalobce označení opraví, jinak soud zvolí postup podle §43 OSŘ (PR 1/1996, s. 21, uvedeno v ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník, Komentář*. 12. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 22.)

²⁵ ELIÁŠ, Karel. Některé otázky spojené s právní úpravou obchodního jména akciových společností. *Obchodní právo*, 1999, roč. 8, č. 6, s. 7.

3.3 Zásada legality

Tato zásada vyjadřuje povinnost všech osob, na které se vztahuje firemní povinnost, dodržovat pravidla stanovená zákonem pro tvorbu obchodní firmy i pro její užívání. Jedná se o jednu ze stěžejních zásad, i když výslovně v obchodním zákoníku uvedena není. Vyplývá především z ustanovení týkajících se obchodní firmy, tzn. §§ 8-12 ObchZ, které uvádí jak pravidla pro tvorbu firmy, tak i podmínky, za kterých lze firmu převést nebo za kterých přechází.

3.4 Zásada nezaměnitelnosti²⁶ a zásada zákazu klamavosti

Tyto zásady jako jediné obchodní zákoník přímo uvádí v ustanovení § 10 odst. 1, kde normuje, že firma nesmí být zaměnitelná s firmou jiného podnikatele a nesmí působit klamavě. Obě tyto podmínky musí být splněny zároveň. Dále zákon stanoví, že k odlišení firmy právnické osoby nestačí rozdílný dodatek označující právní formu. Firma slouží především k individualizaci podnikatele, proto je žádoucí, aby každý subjekt byl odlišitelný od druhého. Právní úprava je tolerantnější u fyzických osob, neboť u nich k odlišení postačí uvedení jiného místa podnikání. Má-li fyzická osoba stejné jméno s jiným podnikatelem působícím v témže místě, je povinna doplnit ve firmě údaj o jménu dostatečně odlišujícím dodatkem. Tato povinnost se vztahuje podle principu priority na toho, kdo navrhne zápis později. Rejstříkový soud²⁷ musí před zapsáním firmy zkoumat, zda jsou splněny všechny předpoklady pro provedení zápisu, tedy i nezaměnitelnost firmy a to, zda firma nepůsobí klamavě. Tyto podmínky je nutno vykládat objektivně a vždy s přihlédnutím ke konkrétnímu případu. K tomu uvádí F. Faldyna následující: „Ze současné judikatury vyplývá, že pro posouzení, zda je dána objektivní zaměnitelnost, rozhoduje celkový dojem průměrného zákazníka, který zakotví v jeho paměti. Jde-li o názvy, které se skládají z více prvků, i když téhož druhu, mají pro posouzení nezaměnitelnosti nejdůležitější význam ty prvky, které jsou pro

²⁶ Někteří autoři (např. I. Pelikánová) hovoří o zásadě výlučnosti, případně exkluzivity

²⁷ § 200d odst. 1 občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů

celkový dojem určující (tzv. silné prvky). Ostatní rozlišující dodatky v obchodních firmách jsou tzv. slabými prvky, které nemají dostatečnou rozlišovací schopnost.²⁸ Jeho názor dokládá i následující soudní rozhodnutí: „Zaměnitelnost obchodních firem soud posuzuje především z hlediska pohledu průměrného zákazníka účastníků. Za skutečnost, která by mohla ovlivnit průměrného zákazníka, je třeba považovat fakt, že provozovna žalované společnosti se nachází v lokalitě, kde se dříve po dobu několika let nacházela provozovna žalobkyně, a že současný jednatel žalované společnosti byl dříve zaměstnancem společnosti žalobkyně v uvedené lokalitě. Za zaměnitelnou je třeba pokládat obchodní firmu, pokud se shoduje (či jen nepatrně odlišuje) v určité výrazné – dominantní části s obchodní firmou jiného podnikatele.“²⁹

Jelikož zákon neobsahuje žádné ustanovení o tom, na jakém území je třeba nezaměnitelnost posuzovat, má se za to, že firma musí být vytvořena tak, aby byla nezaměnitelná a nepůsobila klamavě na celém území České republiky.³⁰

3.5 Zásada pravdivosti

Zásada pravdivosti souvisí se zásadou nezaměnitelnosti a znamená, že v obchodní firmě by se neměly vyskytovat nepravdivé nebo klamavé informace. Zákon tuto zásadu výslovně nezmiňuje, ale lze ji odvodit z norem práva nekalé soutěže, kdy pod tzv. generální klauzuli v ustanovení §44 spadá i případ, kdy nepravdivá firma bude mít klamavý účinek. Mezi další zákonné normy, které svědčí pro aplikaci této zásady, patří např. požadavek poctivého obchodního styku, který je vyjádřen v obchodním zákoníku výslovně, nebo ustanovení o tom, že výkon práv musí být v souladu s dobrými mravy.³¹

²⁸ FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo. Meritum*. Praha: Aspi, 2005, s. 22.

²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 11. 2007, sp. zn. 32 Odo 1125/2006 In *Právní rozhledy*, 2008, roč. 16, č. 17, s. 651-653.

³⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník, Komentář*. 12. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 27.

³¹ Srov. KULHÁNEK, Martin. Pojetí a základní zásady firemního práva. *Právní rozhledy*, 2000, roč. 8, č. 7, s. 298.

Tato zásada se projevuje zejména při tvorbě firmy, kdy zákon stanoví, jakou podobu má mít firma u konkrétních subjektů. Musí být na první pohled jasné, zda se jedná o podnikatele fyzickou osobu nebo o obchodní korporaci. U obchodních společností a družstev je ještě stanoven požadavek uvádět dodatek označující jejich formu.

3.6 Zásada jednotnosti

Zásada jednotnosti vyjadřuje pravidlo, podle kterého každý podnikatel může mít v obchodním rejstříku zapsanou pouze jednu obchodní firmu. Podnikatel samozřejmě může svou činnost vykonávat v několika provozovnách, odštěpných závodech, apod. Provozovna musí být označena obchodní firmou a podnikatel k ní může připojit název provozovny nebo jiné rozlišující označení. V případě, že provozuje činnost v odštěpném závodě, užívá svou obchodní firmu s dodatkem, že jde o odštěpný závod.

Požadavek jednotnosti dále znamená, že subjekt, který při tvorbě své firmy má výběr z několika alternativních dodatků, si jeden zvolí, a ten je povinen používat v takové formě, v jaké byl zapsán do obchodního rejstříku. Příkladem může být obchodní společnost, jejíž firma je v obchodním rejstříku zapsána jako Alfa, společnost s ručením omezeným. Tato společnost musí užívat svou firmu tak, jak byla zapsána a není možné, aby docházelo ke zkracování organizačně právního dodatku. Nemůže tedy vystupovat jako Alfa, spol. s r.o., nebo Alfa, s.r.o. Samozřejmě existuje mnoho případů, kdy je daný podnikatel nesprávně označen, ať už takto vystupuje sám, nebo ho takto uvádí jiná osoba. Soudní praxe se s tím vypořádala tak, že ve většině případů, jde tato vada odstranitelná a nezpůsobuje tedy neplatnost právního úkonu.

Jde např. o rozhodnutí, ve kterém se uvádí: *„Uvede-li obchodní společnost nebo jiný podnikatel v písemném právním úkonu své obchodní jméno (nyní svou obchodní firmu) nepřesně nebo neúplně, nelze z toho důvodně dovozovat, že by právní úkon učinil někdo jiný (od něj odlišná osoba). Jde o vadu projevu vůle, která způsobuje,*

*nelze-li ji odstranit pomocí výkladu, neplatnost právního úkonu.*³² Podobný závěr zazněl také v usnesení Krajského soudu a týká se označení určitého subjektu v žalobě. „*V případě, že žalobce uvedl v žalobě některou z přípustných alternativ označení žalované společnosti, ale ne tu, která je zapsána v obchodním rejstříku, nemá takový nedostatek v označení právní formy zásadní právní význam. Nelze proto dospět k závěru, že by v řízení vystupoval někdo, kdo z toho důvodu nemá způsobilost být účastníkem řízení. Uvedenou nepřesnost lze odstranit např. ústně do protokolu při jednání, eventuálně výzvou soudu podle § 43 OSŘ.*“³³

Obchodní zákoník nestanoví, zda je možné obchodní firmu zvolit v cizím jazyce a ani v literatuře nelze nalézt jednoznačný názor. Na jedné straně je zde argument, že pokud obchodní zákoník cizojazyčný výraz nezakazuje a zároveň připouští možnost fantazijního kmene, nic nebrání tomu, aby firma mohla být uvedena i v cizím jazyce. Na druhou stranu však některé části, z kterých se obchodní firma skládá, nelze uvádět v jiném jazyce, než českém. Příkladem může být obchodní firma fyzické osoby, kterou tvoří její jméno a příjmení. Firmou této osoby je její jméno a příjmení, které ji po právu náleží a nelze připustit, aby její firmu tvořil cizojazyčný překlad jejího jména a příjmení. V češtině je nutné rovněž uvádět názvy právnických osob, které jsou zřizovány zákonem, dodatky označující sídlo nebo místo podnikání a v neposlední řadě rovněž dodatky označující právní formu.³⁴

3.7 Zásada jasnosti

Podstata tohoto principu tkví v tom, firma nemá obsahovat nic, co by mohlo vést k zatemnění majitele firmy nebo předmětu podniku. Firma právnických osob musí zcela zřejmě obsahovat obligatorní dodatek označující jejich právní formu. Údaje o podnikateli musí být

³² DĚDIČ, Jan a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I., § 1- § 92e*. Praha: Polygon, 2002, s. 82.

³³ Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 1. 1998, sp. zn. 17 Co 214/97 In PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku. 1. díl. 3. aktualizované a přepracované vydání*. Praha: Linde, 2003, s. 135.

³⁴ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Obchodní firma a tvorba firemního kmene I. Právní rádce*, 2006, roč. 6, č. 12, s. 6.

ve firmě vyjádřeny jasně, aby nevytvářely klamnou představu. Souvisí se zásadou pravdivosti. S jasností firmy souvisí jazyková stránka znění firmy.³⁵ Pokud je například podnikatelkou žena, musí její firma obsahovat koncovku „-ová“, aby nedocházelo k domněnkám, že se jedná o muže (toto pravidlo je nutno dodržet pouze v případě, že má žena takto zapsané příjmení v osobních dokladech, popř. má příjmení, které se podle pravidel spisovné češtiny skloňuje). Důležitá je i jazyková správnost firmy. Nelze uvádět např. „Jana No-vá-ková“, nebo „Dvořákové Kadeřnictví“.

3.8 Zásada nedělitelnosti firmy

Nedělitelnost firmy znamená, že firma, tak jak je zapsána, tvoří nedílný a nerozlučný celek. Nedělitelnost se projevuje jednak ve skutečnosti, že podnikatel je povinen firmu užívat tak, jak ji má zapsanou-tedy v celém znění a činit pod ní právní úkony. Například obchodní společnost je povinna uvádět firemní kmen i firemní dodatek vždy společně. A dále ze zákona vyplývá požadavek, aby dodatek označující právní formu byl uváděn vcelku. Kupříkladu není připuštěno, aby obchodní firma společnosti s ručením omezeným zněla takto: „Společnost AB s ručením omezeným“.

³⁵ ŠVAMBERG, Gustav. *Právo firemní*. Praha: Vlastním nákladem, 1917, s. 58.

4 Struktura obchodní firmy

Obchodní firma se zpravidla skládá ze dvou částí – firemního kmene a firemního dodatku. Obchodní zákoník určuje poměrně přísná pravidla ohledně toho, jak má která firma vypadat. Hlavní část tvoří firemní kmen, k němuž může být doplněn dle konkrétní situace obligatorní nebo fakultativní dodatek.

4. 1 Firemní kmen a firemní dodatek

Firemní kmen je hlavní část firmy, která je pro podnikatele zásadní a podle níž je identifikován a individualizován. Podle obsahu se kmen odlišuje na osobní, věcný, smíšený a fantazijní.³⁶ Osobní kmen je povinný u podnikatelů fyzických osob, jejichž firmu musí tvořit vždy jejich jméno a příjmení, fakultativní pak u právnických osob, jejichž firma může být vytvořena ze jména a příjmení nebo jen příjmení jednoho nebo i více společníků. Věcný kmen volí podnikatelé, pokud chtějí, aby už z jejich firmy bylo zřejmé, o jaký předmět podnikání se jedná. Smíšený kmen je určitou kombinací ostatních prvků, neboť ve firmě může být uvedeno např. i jméno a příjmení společně s předmětem podnikání, nebo fantazijní název spolu s příjmením, apod. Fantazijní kmen vzniká vytvořením slova nebo sousloví, které na první pohled nemá žádný význam ani vztah k osobě podnikatele nebo jeho podnikatelské činnosti.³⁷

Druhou částí, ze které se obvykle firma skládá, je firemní dodatek. Dodatek je obligatorní, pokud musí být součástí firmy a zákon zpravidla předepisuje jeho podobu, anebo fakultativní, pokud si ho podnikatel dobrovolně zvolí. Zákon normuje ještě dodatek nástupnický a dodatek fyzické osoby, která změnila své jméno. Stejně jako firemní kmen, můžeme i dodatek rozlišovat na osobní, věcný, smíšený a fantazijní. Dalším typem dodatku je dodatek odlišující místo podnikání a dodatek označující právní formu právnických

³⁶ FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo. Meritum*. Praha: Aspi, 2005, s. 25.

³⁷ Blíže viz LOCHMANOVÁ, Ludmila. Obchodní firma a tvorba firemního kmene I. *Právní rádce*, 2006, roč. 6, č. 12, s. 4-6.

osob.³⁸ Obligatorní dodatek označující právní formu je zákonem předepsán pro obchodní společnosti, družstva, další právnické osoby, které vznikají zápisem do obchodního rejstříku a právnické osoby, které se zapisují do obchodního rejstříku na základě zvláštního právního předpisu, a které vznikají před tímto zápisem. Také fyzickým osobám je stanovena povinnost uvést ve firmě odlišující dodatek, a to v případě, že mají stejné jméno³⁹ s jiným podnikatelem působícím v témže místě. Obchodní zákoník místo podnikání fyzické osoby definuje v ustanovení § 2 odst. 3, podle kterého je jím adresa zapsaná jako její místo podnikání v obchodním rejstříku nebo v jiné zákonem upravené evidenci. Jelikož by nebylo účelné ani praktické uvádět jako firemní dodatek plnou adresu, v literatuře i praxi převládá postupně názor, že místem podnikání ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 se rozumí pouze název obce⁴⁰, popř. i místní části obce.⁴¹ Pokud tedy v určité obci chce začít podnikat fyzická osoba, která má shodné jméno s osobou, která již v daném místě působí, je povinna svou firmu doplnit o dodatek tak, aby na první pohled byly obě tyto osoby odlišitelné. U právnických osob tento problém nevzniká, protože ty si musí kmen zvolit tak, aby byl jasně odlišitelný od kmene firmy jiné právnické osoby. Je tedy zřejmé, že účelem uvedení místa podnikání ve firmě podnikatele je především odlišení osob se stejným jménem. Osoba, která volí odlišující dodatek je povinna uvést název obce tak, jak zní její úřední název, nemůže zvolit např. nějakou místní zdrobnělinu popř. zkratku. Tento názor lze nalézt i v judikatuře: „*I když jméno obce jest dodatkem k firmě, sloužícím k bližšímu označení podniku, musí se krýt s úředním názvem obce.*“⁴² Přestože je dodatek plnohodnotnou částí firmy⁴³, nikde není výslovně

³⁸ FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo. Meritum*. Praha: Aspi, 2005, s. 26.

³⁹ Jméno jako legislativní zkratka jména a příjmení pro účely ustanovení § 9 a násl.

⁴⁰ Blíže viz LOCHMANOVÁ Ludmila. *Firemní dodatky I. Právní rádce*, 2006, roč. 6, č. 5, s. II.-III.

⁴¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník, Komentář*. 12. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 24.

⁴² Rc 5429 R II 327/25 In KOBLIHA, Ivan a kol. *Obchodní zákoník úplný text zákona s komentářem*. Praha: Linde, 2006, s. 25.

⁴³ K tomu G. Šwamberg uvádí: „*Rozeznávání jich od hlavních součástí má svůj význam pouze při tvoření firmy. Jakmile však firma jednou je utvořena, tvoří všemi svými součástkami celek a požívá pouze jako celek, nikoli však jednotlivými svými součástkami firemní ochrany.*“

stanoveno, v jakém pořadí se má uvádět, jestli až za kmenem, nebo je přípustné uvedení dodatku i před kmen. Ani v literatuře nejsou názory na tuto otázku stejné. Někteří autoři se domnívají, že hlavní částí firmy je její kmen a dodatek je pouze určitá část, která slouží především k bližšímu označení nebo rozlišitelnosti podnikatele, a proto by měla následovat až za kmenem. Tento názor zastává např. M. Břeň: *„Již z pouhého gramatického výkladu pojmu dodatek musíme dospět k závěru, že dodatek k něčemu dodáváme, přidáváme, resp. ho k něčemu již existujícímu připojujeme. Dodatek jako takový nemůže existovat samostatně bez něčeho, k čemu je právě tímto dodatkem. I z logiky věci plyne, že dodatek bude následovat až po vlastním názvu resp. po kmeni obchodního jména s.r.o., protože v sobě obsahuje doplňkovou resp. dodatkovou informaci.“*⁴⁴ Tento svůj názor publikoval v článku věnovanému obchodnímu jménu společnosti s ručením omezeným, ale ve své podstatě se dá vztáhnout i na dnešní úpravu obchodní firmy obecně. Otázkou umístění dodatku se zabývali i autoři v předválečném právu, kde G. Šwamberg usuzuje, že pouze ze slova dodatek nelze vyvozovat, že má být až na konci firmy, ale že právě dodatkem může firma i začínat.⁴⁵ K tomuto postoji se přidali i další, např. K. Eliáš⁴⁶ nebo M. Bartošíková, která poukazuje na případ tvorby obchodního jména⁴⁷ fyzických osob. Pokud fyzické osobě náleží akademický titul, který se používá před jménem, je právě tento titul osobním dodatkem, který je ve firmě uveden před samotným kmenem - tedy jménem a příjmením dotyčné osoby. Pokud jde o dodatek, který se vztahuje k druhu podnikání, i zde se domnívá, že může být uváděn před samotným kmenem.⁴⁸ Naproti tomu S. Devátý a P. Toman se přiklánějí ke gramatickému výkladu slova „dodatek“, které se vykládá jako něco, co je přidáno k tomu, co již existuje: *„Pokud tedy v naší evropské*

⁴⁴ BŘEŇ, Milan. Obchodní jméno s.r.o., *Obchodní právo*. 2000, roč. 9, č. 3, s. 19.

⁴⁵ ŠVAMBERG, Gustav. *Právo firemní*. Praha: Vlastním nákladem, 1917, s. 32.

⁴⁶ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: obecná část, soutěžní právo*. 5 vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 115.

⁴⁷ I když jde o článek z roku 1994, tedy z doby, kdy obchodní firma neexistovala, ale místo ní se používalo obchodní jméno, podstatná myšlenka je použitelná i na dnešní platnou právní úpravu.

⁴⁸ BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. K obchodnímu jménu podnikatelů-fyzických osob. *Obchodní právo*, 1994, roč. 3, č. 3, s. 3-4.

*kulturní oblasti probíhá psaní tak, že píšeme zleva doprava, je dodatek vždy logicky umístěn za to, co je již napsáno, tedy i za jméno a příjmení podnikatele, a nikoli obráceně.*⁴⁹

Lze tedy shrnout, že firmu tvoří kmen spolu s dodatkem, přičemž nezáleží na jejich pořadí. Stěžejní částí bude vždy kmen, protože dodatek může být pouze fakultativní, tudíž firma podnikatele žádný dodatek obsahovat nemusí. Firma se nemusí vždy skládat jen z kmene a jednoho dodatku, ale dodatků může, někdy dokonce musí být více.

4.2 Obchodní firma fyzických osob

Firmu fyzické osoby musí tvořit vždy její jméno a příjmení. Zákon fyzickým osobám nedává žádnou jinou možnost, než aby jejich kmen byl vytvořen jako kmen osobní, tzn., skládal se ze jména a příjmení. Není možné použít pouze jméno nebo jenom příjmení. Dále není povoleno používat nejrůznější zkratky, zdvořilky, domácké tvary jmen, přezdívky apod. Jednou ze zásad firemního práva je i zásada pravdivosti, proto by používání jiného tvaru jména a příjmení než úředního⁵⁰ této zásadě odporovalo. Jméno i příjmení je možno změnit, v tom případě je pak nutno upravit i stávající firmu. Častější případy těchto změn budou zcela jistě u žen podnikatelek, které své jméno mění zpravidla častěji ať už proto, že se vdají nebo proto, že se rozvedou a rozhodnou se dále používat své dřívější příjmení.⁵¹ Pokud se stala firma už známou a z obchodního hlediska by nebylo výhodné zcela změnit své jméno, je možno stávající firmu doplnit o dodatek, který obsahuje nové jméno. Tak budou naplněny zákonné předpoklady a zároveň může osoba využít své dosavadní pověsti.

⁴⁹ DEVÁTÝ, Stanislav, TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. 2. vydání. Praha: Linde, 2001, s. 86.

⁵⁰ Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení, ve znění pozdějších předpisů upravuje případy, kdy je občan povinen používat své jméno a příjmení v tom tvaru v jakém je zapsáno v matrice.

⁵¹ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: obecná část, soutěžní právo*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 114.

Dalo by se říct, že obchodní zákoník je na jedné straně přísný ve vztahu k fyzickým osobám, protože pro ně stanoví přísnější pravidla pro tvorbu firmy než pro osoby právnické, na druhé straně i jim však dává možnost doplnit firmu o dodatek tak, aby bylo už z firmy zřejmé, jaký je předmět činnosti této osoby. Tak je možno mít ve firmě dodatek, který odlišuje osobu podnikatele nebo druh podnikání. Dodatek odlišující osobu podnikatele mohou využívat např. otec a syn stejného jména, dodatek vyjadřující druh podnikání pak označuje konkrétní profesi, kterou se určitá osoba zabývá. Je samozřejmě možno dodatky navzájem kombinovat, takže ve firmě může být uveden zároveň např. akademický titul, předmět činnosti a vyjádření rodinného vztahu.

4.3 Obchodní firma právnických osob

Obchodní zákoník ve svém ustanovení § 9 odst. 2 stanoví, že firmou obchodní společnosti nebo družstva a dalších právnických osob, které vznikají zápisem do obchodního rejstříku, je název, pod kterým jsou zapsány v obchodním rejstříku. Firmou právnické osoby, která se zapisuje do obchodního rejstříku na základě zvláštního právního předpisu a která vznikla před tímto zápisem, je její název. Dále je stanoveno, že součástí firmy právnických osob je i dodatek označující jejich právní formu. Kmen firmy právnické osoby může být vytvořen v podstatě libovolně, právnická osoba si svůj název může určit, na rozdíl od osob fyzických, kde kmen tvoří jejich jméno a příjmení. Firemní kmen právnických osob lze utvořit jako osobní- v tomto případě může být použito pouze jmen zakladatele, resp. zakladatelů a budoucích společníků nebo jen některých z nich. I takto vytvořený kmen musí být mimo jiné nezaměnitelný s jinými a musí být brát zřetel i na firmy fyzických osob. V případě, že firma v sobě obsahuje jméno společníka nebo člena a tento společník či člen ze společnosti vystoupí, je vyloučen nebo jinak zanikne jeho účast, může společnost nadále užívat firmu s jeho jménem jen za předpokladu, že tento společník resp. člen s tím vysloví souhlas.

Tento souhlas je možno udělit na dobu určitou i neurčitou, popř. i za úplatu nebo nějakou jinou výhodu.⁵² V situaci, kdy společník či člen zemřel a souhlas neudělil ještě před smrtí, musel by tento souhlas udělit jeho dědic. Věcný kmen slouží ke zdůraznění předmětu podnikání právnické osoby a je nutné vytvořit ho tak, aby byl v tomto směru pravdivý a neklamavý v tom smyslu, že nelze uvést činnost, kterou se právnická osoba nezabývá. Kmen lze utvořit také jako smíšený nebo fantazijní, jak je uvedeno již výše.

Zvláštní právní předpisy stanoví určitá omezení pro právnické osoby v tom smyslu, že jejich firmy nemohou obsahovat určitá označení, která jsou vyhrazena pouze pro zákonem určené subjekty. Jedná se např. o výrazy „banka“, „burza“, „investiční fond“, „spořitelna“ apod. Tato označení mohou užívat pouze právnické osoby, které vznikají na základě zvláštních zákonů a pro jejichž firmy jsou tyto dodatky obligatorní.⁵³

V případě právnických osob musí jejich firma obsahovat ještě obligatorní dodatek označující jejich právní formu. Zákon dává každé společnosti několik variant, ze kterých může právnická osoba dodatek zvolit, ale vždy dodatek mít musí a je nutno ho používat v tom tvaru, v jakém je zapsán v obchodním rejstříku. Firma je vždy již součástí zakladatelských dokumentů a později návrhu na zápis do obchodního rejstříku.

4.3.1 Firma veřejné obchodní společnosti

Veřejné obchodní společnosti dává zákon možnost, aby měla ve své firmě označení⁵⁴ „veřejná obchodní společnost“, které lze nahradit zkratkami „veř. obch. spol.“ nebo „v. o. s.“. Ve firmě může být tak jako u všech ostatních společností uvedeno i jméno společníka nebo společníků. Pokud tedy firma bude obsahovat jméno společníka, je možno zvolit ještě další variantu dodatku, a sice

⁵² Srov. HAJN, Petr., K úpravě obchodního jména. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1995, roč. 3, č. 1, s. 23.

⁵³ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: obecná část, soutěžní právo*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 117.

⁵⁴ Zákodárce zde používá termín označení, i když v ustanovení § 9 odst. 1 je použito slovo dodatek. Vzhledem k významu obou ustanovení, je možno považovat oba termíny za synonyma.

„a spol.“. Tento dodatek je přípustný pouze u veřejné obchodní společnosti a společnost ho využít nemusí, jedná se sice o obligatorní dodatek, ale pouze v tom smyslu, že obchodní společnosti musí mít ve firmě dodatek označující jejich právní formu a zde zákon dává ještě další variantu, jak tento dodatek může vypadat. Obecně tedy firma musí být vytvořena z kmene a obligatorního dodatku a společnost je povinna tuto firmu užívat v takové podobě, v jakém ji má zapsanou v obch. rejstříku.

4.3.2 Firma komanditní společnosti

Pro komanditní společnost platí, že její firma musí obsahovat označení⁵⁵ „komanditní společnost“ nebo některou ze zkratk „kom. spol.“, „k. s.“. Kterou variantu podnikatel zvolí, je zcela na něm. Firma je složena z obligatorního dodatku a kmene, který může být stejně jako ostatních společností osobní, věcný, fantazijní nebo smíšený. Pokud jde o osobní firmu, tzn., že firma obsahuje jméno komanditisty, pak tento komanditista ručí za závazky společnosti jako komplementář.⁵⁶

4.3.3 Firma společnosti s ručením omezeným

Obchodní zákoník pro společnost s ručením omezeným stanoví povinnost, aby její firma obsahovala označení „společnost s ručením omezeným“, popř. zkratku „spol. s r. o.“ nebo „s.r.o.“. Žádnou jinou variantu nepřipouští a společnost je povinna zvolit kmen spolu s dodatkem tak, aby splňovaly všechny zákonné požadavky. Mezi ty hlavní patří nezaměnitelnost firmy jako celku, neklamavost a rovněž je nutno dodržet další zvláštní předpisy týkající se práva nekalé soutěže, práva průmyslového a také nesmí narušovat obecnou mravnost.⁵⁷ Stejně jako v případě dalších společností, je kmen vytvořen jako osobní, věcný, smíšený nebo fantazijní, zakázán není ani číselný a platí princip volné tvorby firemního kmene. Pokud je

⁵⁵ Viz poznámka 44.

⁵⁶ § 95 ObchZ

⁵⁷ BŘEŇ, Milan. Obchodní jméno s.r.o., *Obchodní právo*. 2000, roč. 9, č. 3, s. 17.

kmen tvořen jako osobní, je možno užít ve firmě pouze jméno společníka, nebo společníků. Jmen jiných osob než společníků použít nejde, i kdyby byli se společností nějakým způsobem svázáni, např. jako jednatele nebo zakladatele, kteří již ve společnosti nepůsobí a nedali souhlas s následným užitím svého jména.⁵⁸

4.3.4 Firma akciové společnosti

Firmu akciové společnosti tvoří kmen a obligatorní dodatek označující její právní formu. Tento dodatek může mít tvar „akciová společnost“, „akc. spol.“, a. s.“. Kmen lze vytvořit obdobně jako u ostatních společností dle vůle zakladatelů, zákon žádné omezení nestanoví. Je-li ve firmě společnosti použito jméno zakladatele, hovoří se v literatuře, že jde o tzv. paronymum.⁵⁹ Firmu lze vytvořit dále jako věcnou, smíšenou i fantazijní. Společnost je povinna používat firmu tak, jak ji má zapsanou v obchodním rejstříku a činit pod ní právní úkony.

Firmu akciové společnosti mohou určovat i zvláštní zákony, a v tom případě není možná změna firmy bez současné změny zákona. Řada zákonů také některým akciovým společnostem stanovuje povinnost užívání i jiných dodatků, než jen těch, které označují jejich právní formu. Typickým příkladem je zákon o bankách, který normuje, že slovo „banka“ nebo „spořitelna“, jeho překlady nebo slova od nich odvozená smí užívat v obchodní firmě pouze právnická osoba, které byla udělena licence, pokud není zřejmé ze souvislosti, v níž se slovo "banka" nebo "spořitelna" používá, že tato osoba se nezabývá činností uvedenou v §1 odst. 1 zákona.⁶⁰

4.3.5. Firma družstva

Pro firmu družstva platí jak obecná ustanovení ObchZ o firmě, tak zvláštní ustanovení týkající se pouze družstva, které stanoví, že

⁵⁸ LOCHMANOVÁ, Ludmila. Obchodní firma a tvorba firemního kmene II. *Právní rádce*, 2007, roč. 7, č. 1, s. 5.

⁵⁹ ELIÁŠ, K. Některé otázky spojené s právní úpravou obchodního jména akciových společností. *Obchodní právo*, 1999, č. 6, s. 2.

⁶⁰ Dále viz LOCHMANOVÁ, Ludmila. Obchodní firma a tvorba firemního kmene II. *Právní rádce*, 2007, roč. 7, č. 1, s. 7.

firma družstva musí obsahovat označení „družstvo“. Pouze družstvo, které zajišťuje bytové potřeby svým členům je umožněno, aby ve své firmě mělo uvedeno „bytové družstvo“. Pokud bytové potřeby nezajišťuje, nemůže toto označení užívat, jelikož by došlo zřejmě ke klamavosti firmy, a ta je zákonem zakázána.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

5. Ochrana obchodní firmy

Obchodní firma je chráněna celou řadou právních předpisů. Na ústavněprávní úrovni je to Ústava České republiky⁶¹ a Listina základních práv a svobod⁶². Hlavním předpisem je obchodní zákoník, ve kterém je ochrana rozdělena do dvou částí, a to na absolutní, která je dána v ustanovení § 12 a relativní, která je poskytována v rámci ochrany proti nekalé soutěži v ustanovení § 44 a násl. Spíše okrajovým předpisem je pak zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů. Mezi zákony veřejnoprávní povahy náleží především zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Důležitým předpisem je i Pařížská unijní úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883, která pro Českou republiku platí od 1. 1. 1993. V této úmluvě je mimo jiné stanoveno, že obchodní jméno je chráněno ve všech unijních zemích, aniž by bylo třeba je přihlašovat nebo zapisovat; nerozhoduje, zdali je, či není částí tovární nebo obchodní známky.⁶³

5. 1 Formální a neformální ochrana

V souvislosti s problematikou ochrany firmy je důležitým momentem okamžik, kdy firma vzniká. Od této chvíle je firma každého podnikatele chráněna a podle současné právní úpravy je tímto okamžikem zápis firmy do obchodního rejstříku. Hovoří se o ochraně formální, která je poskytována pouze názvu, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku, tedy obchodní firmě.⁶⁴ V praxi se může vyskytnout případ jednání jménem společnosti ještě před jejím vznikem. Tuto situaci řeší obchodní zákoník tak, že stanoví, že pokud

⁶¹ ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁶² ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

⁶³ LOCHMANOVÁ, Ludmila. Ochrana obchodní firmy. *Právní rádce*, 2007, roč. 7, č. 4, s. 24.

⁶⁴ VEČERKOVÁ, Eva. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 53.

je jednání toho, kdo jednal před vznikem společnosti schváleno po jejím vzniku příslušným orgánem společnosti, popř. jejími společníky, je toto jednání považováno od počátku za jednání společnosti.⁶⁵ Tedy i název společnosti, který má společnost od svého založení, lze pokládat za obchodní firmu, pokud společnost později vznikne, schválí jednání učiněné před svým vznikem a do obchodního rejstříku je zapsána pod svým původním názvem. V této souvislosti je obchodní firma rovněž chráněna, i když tato ochrana je pouze neformální.⁶⁶ Na to poukazuje i K. Eliáš, když upozorňuje na ustanovení obchodního zákoníku, která již hovoří o firmě, i když je společnost teprve v zakladatelské fázi. K ochraně obchodní firmy aniž je registrována zavazuje i Pařížská unijní úmluva.⁶⁷ Toto řešení považuji za správné, jelikož i před samotným vznikem může společnost vyvíjet určitou činnost, díky které vejde ve známost a nebylo by na místě, kdyby mohl kdokoli používat její název, který se stane později její firmou.

Před harmonizační novelou obchodního zákoníku byla situace poněkud odlišná, jelikož obchodní jméno mělo poněkud jiný význam. Pro právnické osoby platilo, že jejich název byl formálně chráněn od zápisu do obchodního nebo jiného rejstříku, kdežto fyzickým osobám bylo jejich obchodní jméno chráněno od okamžiku, kdy jej začaly užívat při hospodářské činnosti.⁶⁸ V této souvislosti je důležité zmínit zákon o soukromém podnikání občanů⁶⁹, který stanovil, že obchodní název podnikatele tvoří jeho příjmení popř. i dodatek zamezující zaměnitelnost anebo je možné připustit i jiný obchodní název.

V současné době tak mohou existovat určité pozůstatky obchodních názvů, které podle platné právní úpravy nejsou obchodní

⁶⁵ § 64 odst. 1: „Kdo jedná jménem společnosti před jejím vznikem, je z tohoto jednání zavázán; jedná-li více osob, jsou zavázány společně a nerozdílně. Jestliže společníci, popřípadě příslušný orgán společnosti tato jednání schválí do tří měsíců od vzniku společnosti, platí, že z těchto jednání byla společnost zavázána od počátku.“

⁶⁶ VEČERKOVÁ, Eva. Obchodní firma a nekalá soutěž. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2008, roč. 16, č. 1, s. 32.

⁶⁷ ELIÁŠ, Karel. Některé otázky spojené s právní úpravou obchodního jména akciových společností. *Obchodní právo*, 1999, roč. 8, č. 6, s. 8.

⁶⁸ PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku. 1. díl. 3. aktualizované a přepracované vydání*. Praha: Linde, 2003, s. 110.

⁶⁹ Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů

firmou, ale podnikatel je může používat jako jiné označení (dodatek) svého podniku a tato označení požívají neformální ochrany, tedy ochrany, kterou poskytuje právo proti nekalé soutěži. Tato označení nejsou firmou a nejsou tedy chráněny dle firemního práva. Podnikatel může využít právo přednosti v případě, že se objeví jiný podnikatel, který si nechá shodný dodatek zapsat jako svou obchodní firmu.

5.2 Chráněné údaje

Součástí obchodní firmy je firemní kmen a firemní dodatek (popř. dodatky) a obě tyto části spolu dohromady tvoří nedílný celek, který je chráněn. Firma je jako celek také zapisována do obchodního rejstříku a podnikatel je povinen užívat firmu tak, jak ji má zapsanou. To znamená, že při právních úkonech ji nemůže libovolně zkracovat například tím, že by uvedl pouze kmen bez dodatku označujícího právní formu. Firma je chráněna jako celek v takovém tvaru, pod kterým je zapsána v obchodním rejstříku. Často však dochází k tomu, že její písemná podoba je poněkud odlišná od slovního znění. Proto je nutné, aby slovní podoba firmy byla chráněna stejně jako písemná. Podnikatelé totiž mohou činit právní úkony i v ústní podobě a pro tyto případy je důležité, aby nebyli zaměnitelní s jinými podnikateli.⁷⁰

Pokud jde tedy o písemné i slovní vyjádření firmy je situace poměrně jasná, kdy chráněno je obojí. Ovšem firma může mít i určitou grafickou podobu, tedy např. druh písma, velká či malá písmena, a nabízí se otázka, zda je tato její grafická podoba chráněna stejně jako samotná firma nebo nikoli. Ustanovení ObchZ týkající se obchodní firmy tuto problematiku nijak neupravují, a proto je zřejmé že formální ochrana být poskytována nemůže. To ale nevylučuje možnost neformální ochrany dle práva proti nekalé soutěži nebo zákonem o ochranných známkách.⁷¹ S. Devátý a P. Toman k tomu poukazují na dosavadní většinové stanovisko: „*Rozhodující je skutečné znění obchodního jména a ne jeho grafická úprava, a to*

⁷⁰ LOCHMANOVÁ, Ludmila. Ochrana obchodní firmy. *Právní rádce*, 2007, roč. 7, č. 4, s. 24.

⁷¹ VEČERKOVÁ, Eva. Obchodní firma a nekalá soutěž. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2008, roč. 16, č. 1, s. 32.

včetně užití velkých a malých písmen. Úpravu obchodního zákoníku je proto třeba chápat tak, že jde o slovní znění obchodní firmy. Uvedení kmenového slova v obchodní firmě jen s prvním velkým písmenem a dalšími malými, i když v obchodním rejstříku je celé toto slovo uvedeno velkými písmeny, nijak nezpochybňuje, kdo určitý právní úkon učinil (pokud jinak je obchodní firma uvedena správně), a takový právní úkon nebude z tohoto důvodu neplatný.“⁷²

5. 3 Neoprávněné užívání

Jak jsem již uvedla výše, obsahem subjektivního práva k firmě je právo, ale především i povinnost firmu užívat a tomu odpovídá povinnost ostatních zdržet se úkonů, které by mohly spadat pod pojem neoprávněného užití firmy.

Neoprávněné užívání je jednak v rozporu s veřejným zájmem⁷³ a jednak jím může být ohroženo nebo porušeno i soukromé právo určité osoby. Protiprávním užíváním se tedy rozumí užívání v rozporu s právními předpisy a jako takové je tedy v každé společnosti nežádoucí.⁷⁴ Konkrétněji půjde o případy, kdy si neoprávněná osoba přisvojí firmu jiné osoby, nebo si nechá vědomě zapsat firmu, která je zaměnitelná s firmou jiného podnikatele, který ji již po právu užívá. Nepochybně zde bude spadat i případ, kdy si podnikatel nechá zapsat firmu, která je zcela v pořádku, tzn., nezaměnitelná a neklamavá, ale začne ji užívat takovým způsobem, že se stává zaměnitelnou s firmou jiného podnikatele. Příkladem může být užívání své firmy ve zkreslené podobě, užívání pouze části firmy, ačkoli je povinen ji používat jako celek podle zápisu v obchodním rejstříku.⁷⁵ Obchodní zákoník stanoví každému, kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy, celou řadu právních prostředků jak se

⁷² DEVÁTÝ, Stanislav, TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. 2. vydání. Praha: Linde, 2001, s. 87.

⁷³ „Veřejný zájem je zřejmě tím, co by si lidé vybrali, kdyby viděli jasně a racionálně, a jednali nezaujatě a benevolentně.“ Dle LIPPMAN, Walter. *Wikipedia* [online]. 2010 [cit. 2010-09-09]. Veřejný zájem. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ve%C5%99ejn%C3%BD_z%C3%A1jem>.

⁷⁴ MALOVSKÝ-WENIG, Arnošt. *Příručka obchodního práva*. Praha: Československý Kompas, 1947, s. 119n.

⁷⁵ PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 1. díl. 3. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Linde, 2003, s. 151.

bránit tomuto zneužívání. Tyto nástroje jsou předmětem následujících kapitol.

5. 4 Absolutní ochrana obchodní firmy

Absolutní ochrana obchodní firmy je upravena obchodním zákoníkem v ustanovení § 12 a znamená, že každý, kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy, může se proti neoprávněnému uživateli domáhat, aby se takového jednání zdržel a odstranil závadný stav. Z toho plyne, že předmětem práva na ochranu je v první řadě obchodní firma, ale ochrana není zaručena pouze konkrétnímu podnikateli, který má řádně zapsanou firmu, ale rovněž i fyzické osobě, která má nárok na ochranu svého jména, příjmení nebo jiných osobnostních práv, dále vlastníkově ochranné známky a v neposlední řadě také dříve užívanému názvu právnické osoby nezapsané do obchodního rejstříku bez zřetele k tomu, zda je nebo není podnikatelem, pokud podnikatel užívá svou firmu v rozporu s právy, které mají tyto další osoby.⁷⁶

Tato ochrana je považována za absolutní, protože je možné ji uplatnit proti každému, kdo se dopustí určitého neoprávněného zásahu do práva k firmě, kterou má zapsanou v souladu s právními předpisy někdo jiný. Ochrana je vystavěna na principu priority, tudíž v první řadě se jí může domáhat ten, do jehož práva k firmě bylo neoprávněně zasaženo.

Formulace termínu „užívání“, který zákonodárce použil v ustanovení § 12, by mohla naznačovat, že k ochraně proti neoprávněnému zásahu je zapotřebí, aby se neoprávněný rušitel svého jednání dopustil několikrát nebo ve větším rozsahu. Nicméně každý případ je natolik specifický, že dopředu nejde jednoznačně stanovit, jak velká má být míra neoprávněného zásahu, k tomu aby se oprávněný subjekt mohl domáhat ochrany.⁷⁷

Velmi důležitou otázkou je, kterým osobám absolutní ochrana svědčí. Ani v literatuře nepanují shodné názory. Zákon uvádí

⁷⁶ LOCHMANOVÁ, Ludmila. Ochrana obchodní firmy. *Právní rádce*, 2007, roč. 7, č. 4, s. 28.

⁷⁷ LOCHMANOVÁ, Ludmila. Ochrana obchodní firmy. *Právní rádce*, 2007, roč. 7, č. 4, s. 26.

formulaci „kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy“, která je ovšem zvolena poněkud nejednoznačně vzhledem k významu ustanovení, a proto je vykládána různě. Podle zákona je tedy aktivně legitimovanou osobou ten, kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy. K tomu E. Večerková uvádí, že nejčastěji touto osobou bude podnikatel zapsaný do obchodního rejstříku: „*Absolutní ochranu firmy může využít zásadně ten podnikatel, který začal firmu oprávněně užívat jako první (má právo priority k firmě).*“⁷⁸ Poukazuje na to, že ustanovení § 12 upravuje ochranu firmy, a i když není stanoveno, že subjektem může být pouze ten, kdo byl dotčen na svých právech k obchodní firmě neoprávněným užíváním firmy, lze tento výklad dovodit především ze skutečnosti, že v ustanovení §§ 8-12 je upraveno firemní právo, včetně právní ochrany firmy. Proto pro rozšiřující výklad, dle kterého by ochranu mohly uplatnit i další podnikatelské a nepodnikatelské subjekty, které byly dotčeny na svých právech, zde není důvod.⁷⁹ S názorem E. Večerkové se plně ztotožňuje i L. Lochmanová⁸⁰ a rovněž I. Pelikánová uvádí, že aktivně legitimován může být jen ten, komu přísluší právo k obchodní firmě.⁸¹ S tímto názorem nezbývá než souhlasit, protože kdyby zákonodárce chtěl, aby nároky podle ustanovení § 12 mohl uplatňovat každý, nebylo by vůbec třeba zvláštního ustanovení, které upravuje právě ochranu firmy a už vůbec ne jeho zařazení mezi ustanovení upravující firemní právo v obchodním zákoníku. Současný právní řád totiž poskytuje celou řadu právních prostředků k tomu, aby se určitý subjekt mohl bránit proti neoprávněným zásahům. Jestliže obchodní zákoník tedy obsahuje speciální ustanovení upravující ochranu obchodní firmy, není důvod, aby ochranu dle ustanovení § 12 mohly uplatňovat i jiné

⁷⁸ VEČERKOVÁ, Eva. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. 1. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 54.

⁷⁹ VEČERKOVÁ, Eva. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. 1. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 54.

⁸⁰ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Ochrana obchodní firmy. Právní rádce*, 2007, roč. 7, č. 4, s. 28.

⁸¹ Může však nastat situace, kdy ochrany se může domáhat osoba, která sice podnikatelem není, ale v době kdy byla, mohlo dojít k porušení jejího práva k firmě. Srov. viz PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku. 1. díl. 3. aktualizované a přepracované vydání.* Praha: Linde, 2003, s. 151.

osoby, než ty, kterým je úprava firemního práva určena, tedy podnikatelé, kteří mají obchodní firmu.

Pasivně legitimována může být každá osoba, zákon používá termín neoprávněný uživatel, a tím může být každý, kdo se dopouští neoprávněného zásahu do práva k firmě, kterou po právu již užívá jiný subjekt.

Oprávněná osoba může v první řadě požadovat, aby se neoprávněný uživatel svého jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále je možno požadovat vydání bezdůvodného obohacení a přiměřené zadošťování, které může být poskytnuto i v penězích. V případě způsobení škody, je možnost domáhat se její náhrady. Soud má rovněž pravomoc přiznat oprávněnému v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl a určit rozsah, formu a způsob uveřejnění. Tyto nároky jsou shodné s nároky, jež poskytuje § 53 ObchZ, a podrobněji jsou rozebrány v samostatné kapitole.⁸²

5.5 Relativní ochrana obchodní firmy

Obchodní zákoník vedle ochrany absolutní poskytuje ještě ochranu relativní, která je upravena v ustanovení §§ 44-55. Tato ustanovení obsahují jednak jednotlivé skutkové podstaty nekalosoutěžních jednání a rovněž konkrétní právní prostředky, které může oprávněná osoba použít k ochraně svých práv. Tyto právní prostředky jsou shodné s prostředky, které mohou být použity v rámci ochrany absolutní, tedy dle § 12.

Hlavním tématem této práce je ochrana obchodní firmy, proto se v dalších kapitolách budu zabývat generální klauzuli, která je pro právo nekalé soutěže stěžejní, a dále dvěma skutkovými podstatami, které se týkají právě firmy.

⁸² viz kapitola 6.

5.5.1 Interpretace generální klauzule

Základním ustanovením upravujícím relativní ochranu obchodní firmy je § 44 odst. 1 ObchZ⁸³, tzv. generální klauzule nekalé soutěže. Ta upravuje hlavní podmínky, které musí být splněny v každém případě, pokud má být jednání označeno za nekalé a tudíž za zakázané. Hlavními kritérii při posuzování, zda se jedná o nekalou soutěž, jsou:⁸⁴

- jednání v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku,
- toto jednání musí být v rozporu s dobrými mravy soutěže,
- a je nutné, aby bylo objektivně způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům.

Pokud jsou kumulativně splněny všechny tyto podmínky, je naplněna základní skutková podstata nekalé soutěže.

Jednání, která naplňují znaky generální klauzule anebo spolu s ní i některou ze zvláštních skutkových podstat, jsou považována za civilní delikty, konkrétně delikty ohrožovací. Proto se konkrétní osoba může dovolávat ochrany před nekalou soutěží, i když jí žádná škoda ještě nevznikla, postačí totiž možnost vzniku újmy.⁸⁵

Obchodní zákoník stanoví znaky nekalosoutěžního jednání, ale dále je nedefinuje a výklad ponechává odborné veřejnosti a soudům. Prvním podmínkou pro naplnění generální klauzule je „jednání v hospodářské soutěži“ nebo v „hospodářském styku“. Termín „hospodářská soutěž“ je zmíněn v § 41 ObchZ.⁸⁶ Lze jej definovat jako „*proces střetu různých zájmů různých subjektů v oblasti trhu, na který vstupují s cílem získání prospěchu.*“⁸⁷ Obecně uznávané stanovisko je, že pro jednání v hospodářské soutěži je nutností, aby

⁸³ §44 odst. 1 ObchZ: „*Nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům. Nekalá soutěž se zakazuje.*“

⁸⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník, Komentář*. 12. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 171.

⁸⁵ MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 43.

⁸⁶ § 41 ObchZ: „*Fyzické i právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen „soutěžitelé“), mají právo svobodně rozvíjet svou soutěžní činnost v zájmu dosažení hospodářského prospěchu a sdružovat se k výkonu této činnosti; jsou však povinny přitom dbát právně závazných pravidel hospodářské soutěže a nesmějí účast v soutěži zneužívat.*“

⁸⁷ KULHÁNEK, Martin. Generální klauzule proti nekalé soutěži. *Obchodní právo*, 1998, roč. 7, č. 5, s. 21.

existoval soutěžní vztah mezi nejméně dvěma soutěžiteli, kteří mezi sebou soupeří. Tento soutěžní vztah je v současné době vykládán poměrně široce, protože se v něm nenacházejí pouze přímí konkurenti, ale všichni ti, jejichž výrobky nebo služby si mohou navzájem konkurovat, i když nepřímo.⁸⁸ Nejvyšší soud tento názor několikrát potvrdil: „*Soutěžní vztah je třeba vykládat v návaznosti na pojem soutěžitele z hlediska účelu ochrany proti nekalé soutěži velmi široce, kdy ve vztahu soutěžitelů nejsou jen přímí soutěžitelé, ale vůbec všechny subjekty, které působí v podobných, nebo navzájem substituovatelných oborech nebo hospodářských činnostech. Mimoto jako přímí soutěžitelé nevystupují vůči sobě navzájem jen ti, kteří působí ve shodném nebo příbuzném odvětví, ale také ti, kteří nabízejí výrobky či služby navzájem zaměnitelné. To znamená, že hospodářskými soutěžiteli jsou všichni, mezi nimiž na základě objektivní povahy jejich výrobků či služeb nebo na základě vlastní aktivity dojde na trhu k hospodářskému zájmovému střetu, přičemž jako soutěžitele lze chápat i ty subjekty, mezi nimiž pro nekalost počínání jednoho z nich vlastně nikdy nedojde k přímému konkurenčnímu střetu*“⁸⁹

Pro splnění podmínek nekalosoutěžního jednání je tedy základním předpokladem soutěžní vztah mezi soutěžiteli. Tento vztah nemusí být pouze mezi soutěžiteli, kteří již na trhu působí, ale lze ho nalézt „*již mezi osobou či kolektivem fyzických osob připravujících založení nového podnikatelského subjektu a konkurujícím subjektem (tedy vytvoření výhodných podmínek pro nově vznikající subjekt na úkor existujícího soutěžitele)*“⁹⁰ I podnikatel, který dosud na trhu nepůsobí, může vyvíjet aktivity, např. reklamní nebo propagační, které jsou schopny přivodit újmu subjektům, jež na trhu už vystupují. Pokud by v takových případech nebyla dána možnost ochrany před

⁸⁸ HAJN, Petr. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 119.

⁸⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 1. 2006, sp. zn. 32 Odo 1642/2005, dostupné na *Nejvyšší soud České republiky* [online]. 2006 [cit. 2010-08-25]. Rozhodnutí NS. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/judikatura_prevedena2.nsf/WebSearch/3B20580184AFF0C7C12575EF00391801?openDocument>.

⁹⁰ Rozsudek Vrchního soudu ze dne 11. 9. 1992, sp. zn. 3 Cmo 36/1992, uvedeno v HAJN, Petr. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 120.

takovým to chováním, osoby připravující se na vstup na trh by mohly být značně zvýhodněny oproti těm, které již na trhu působí.

Na druhou stranu ovšem nelze soutěžní vztah vykládat tak široce, aby pod něj spadala veškerá jednání, ve kterých se vyskytují určité soupeřivé prvky. To je příklad závazkových vztahů mezi soutěžiteli. I když soutěžitelé vystupují proti sobě z konkurenčních důvodů, nemusí být mezi nimi soutěžní vztah, a proto nenaplní znaky nekalosoutěžního jednání.⁹¹

Důležitým prvkem soutěžního vztahu je také tzv. soutěžní záměr. *„Pojem soutěžní záměr nelze ztotožňovat s úmyslem; Soutěžní záměr existuje tehdy, když určitým jednáním jsou objektivně sledovány soutěžní, konkurenční cíle (na rozdíl od možných cílů jiných, např. vzdělávacích apod.)“*⁹²

Novelou obchodního zákoníku provedenou zákonem č. 152/2010 Sb., došlo k rozšíření věcné působnosti generální klauzule vedle hospodářské soutěže i na hospodářský styk. Pojem hospodářského styku je zmíněn pouze v ustanovení §§ 45 a 46 ObchZ, ale nikde nenalezneme jeho legální definici. V judikatuře je vykládán s ohledem na konkrétní případ, ale obecnější definice je námětem pro další odbornou diskuzi.

Dalším předpokladem pro naplnění generální klauzule je hledisko dobrých mravů. Jednání, které má být označeno za nekalosoutěžní, musí být vždy v rozporu s dobrými mravy soutěže. Pojem „dobré mravy“ není nikde definován a z jeho povahy to zřejmě ani nejde. Každý si pod dobrými mravy představí trochu něco jiného, a proto je vždy nutno posoudit každý případ zvlášť s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem. V čem se však odborná veřejnost i judikatura shodla, je to, že je třeba rozlišovat mezi „dobrými mravy“ a dobrými mravy soutěže“. Jak podotýká P. Hajn *„generální klauzule neslouží k prosazování obecné mravnosti či mravopoctnosti; takovou funkci*

⁹¹ viz HAJN, Petr. *Jak jednat v boji s konkurencí. O právní úpravě nekalé soutěže*. Praha: Linde, 1995, s. 19.

⁹² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. 23 Cdo 4941/2008, dostupné na *Epravo* [online]. 2009 [cit. 2010-08-15]. Nekalá soutěž. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/nekala-soutez-56622.html>>.

plní jiné právní normy.“⁹³ Dalo by se proto říci, že dobré mravy soutěže jsou jakousi podmnožinou dobrých mravů obecně. Jednání, které může být v rozporu s dobrými mravy dle obecných kritérií, nemusí být v rozporu s dobrými mravy soutěže a opačně.⁹⁴ Z tohoto důvodů je důležité mezi těmito pojmy rozlišovat. P. Hajn dále výstižně hovoří o „*tzv. principech výkonové soutěže, tj. soutěže, v níž se náskok oproti konkurentům získává kvalitnějšími výrobky, lepšími službami, nižšími cenami, nápaditější reklamou.*“ Pokud jsou narušeny tyto principy, jedná se o rozpor s dobrými mravy soutěže a tudíž i o nekalou soutěž.⁹⁵ Při posuzování otázky, zda je konkrétní jednání v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku v rozporu s dobrými mravy soutěže, je nutné řešit tuto otázku jako právní a nikoli skutkovou. Tento závěr několikrát potvrdila také judikatura Nejvyššího soudu, např. v rozsudku ze dne 27. 11. 2007 je uvedeno: „*Při zkoumání, zda je splněna druhá podmínka generální klauzule - rozpor s dobrými mravy soutěže - (nikoli rozpor s dobrými mravy obecně, jak nesprávně uvádí dovolatelka), nutno v každém konkrétním případě přihlídnout ke všem konkrétním okolnostem případu. Jde o otázku právní, nikoli skutkovou, proto ji řeší soudy podle svého mravního a právního, zákonům odpovídajícího přesvědčení, nikoli znalci.*“⁹⁶ Pokud soud hodnotí, zda je určité jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže, je třeba hodnotit vždy objektivní stav, bez ohledu na úmysl soutěžitele. Ten není nikdy rozhodující, jelikož právo nekalé soutěže podle je vystavěno na objektivním pojetí.⁹⁷

Třetí podmínkou pro závěr, že posuzované jednání je nekalosoutěžní a jako takové zakázané je „způsobilst přivodit újmu

⁹³ HAJN, Petr. *Jak jednat v boji s konkurencí. O právní úpravě nekalé soutěže*. Praha: Linde, 1995, s. 20.

⁹⁴ VEČERKOVÁ, Eva. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 203.

⁹⁵ HAJN, Petr. *Jak jednat v boji s konkurencí. O právní úpravě nekalé soutěže*. Praha: Linde, 1995, s. 22.

⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 11. 2007, sp. zn. 32 Odo 1125/2006, dostupné na Nejvyšší soud České republiky [online]. 2009 [cit. 2010-09-14]. Rozhodnutí NS. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/judikatura_prevedena2.nsf/WebSearch/86A84875E93F9E77C1257600001D455C?openDocument>.

⁹⁷ PABJANOVÁ, Kamila. Generální klauzule nekalé soutěže. *Právní fórum*, 2006, roč. 3, č. 8, s. 281.

jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům“. Ze zákonného znění lze dovodit, že k újmě nemusí vždy dojít, mnohdy bude stačit pouze (reálné) nebezpečí vzniku újmy. Proto není nutné zkoumat, zda soutěžitel chtěl svým jednáním získat pro sebe nebo jiného prospěch. Pojem újma je nutné vykládat v širším slova smyslu, jelikož pod něj patří jak škoda materiální, tak újma nemateriální.⁹⁸ Ovšem ne každé, byť i potencionální způsobení újmy, lze považovat za nekalosoutěžní chování. V hospodářském styku je běžné a dokonce žádoucí, aby mezi sebou jednotliví soutěžitelé soupeřili, ovšem musí tak činit pouze dovozenými prostředky, např. lepší reklama, výhodnější nabídka než má konkurence apod. „V hospodářském soutěžním boji se neuplatní starořímská zásada „*neminem laedere*“ (nikomu neškodit). Požadavek soutěžního boje v souladu s právem by mohl znít „škodit druhým jen právem dovozenými metodami“.“⁹⁹

Vedle generální klauzule ještě zákon¹⁰⁰ demonstrativním způsobem stanoví další tzv. konkrétní (dílčí) skutkové podstaty. Pokud má být jednání, které je popsáno v některé z těchto dílčích skutkových podstat označeno za nekalé, musí splňovat zároveň podmínky uvedené v generální klauzuli. Na druhou stranu i jednání, které nelze zařadit pod žádnou ze speciálních skutkových podstat, lze označit za nekalé, splňuje-li všechna kritéria generální klauzule.¹⁰¹ Tak je tomu proto, že v zákoně nejde vymezit všechny situace, ke kterým dochází v rámci hospodářské soutěže. Pro postih nejčastějších případů slouží již vymezené zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže, ale pokud jednání nejde zařadit pod žádnou z nich,

⁹⁸ MUNKOVÁ, Jindřiška. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník, Komentář*. 12. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 172.

⁹⁹ HAJN, Petr. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 127.

¹⁰⁰ § 44 odst. 2 ObchZ: „Nekalou soutěží podle odst. 1 je zejména: a)klamavá reklama, b)klamavé označování zboží a služeb, c)vyvolávání nebezpečí záměny, d)parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele, e)podplácení, f)zlehčování, g) srovnávací reklama, h)porušování obchodního tajemství, i)ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí.“

¹⁰¹ HAJN, Petr. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 118.

ale přesto naplňuje znaky generální klauzule, bude posuzováno jako nekalosoutěžní právě na základě generální klauzule.

5.5.2 Vyvolání nebezpečí záměny

Vyvolání nebezpečí záměny je upraveno v ustanovení § 47 ObchZ.¹⁰² Účelem citovaného ustanovení je ochrana všeho, co nějakým způsobem charakterizuje určitého podnikatele nebo jeho podnik, především tedy jeho firmu, zvláštní označení podniku, jeho výrobky apod. Ochrana je ale poskytována pouze v rámci hospodářské soutěže nebo hospodářského styku, hrozí-li nebezpečí záměny anebo je jednání způsobilé vyvolat klamnou představu. Obchodní firma je zde chráněna pro případy, kdy jiný soutěžitel užívá podobné označení, které je schopno vyvolat nebezpečí záměny právě s firmou soutěžitele, který ji užívá po právu.¹⁰³ Formulace „užívaný již po právu jiným soutěžitelem“ je zde velmi důležitá, jelikož právní ochrany se může domáhat pouze ten, kterému svědčí určité právo na základě jiných právních norem, tzn., že má řádně zapsanou obchodní firmu nebo užívá zvláštní označení¹⁰⁴, jak mu umožňuje ustanovení § 8 odst. 2.¹⁰⁵

Ochrana dle ustanovení § 47 ObchZ je širší než ochrana podle ustanovení § 12 ObchZ, protože na rozdíl od absolutní ochrany firmy, která je poskytována pouze obchodní firmě, ochranu dle § 47 může

¹⁰² § 47 ObchZ: „Vyvolání nebezpečí záměny je: a)užití firmy nebo názvu osoby nebo zvláštního označení podniku užívaného již po právu jiným soutěžitelem, b)užití zvláštních označení podniku nebo zvláštních označení či úpravy výrobků, výkonů anebo obchodních materiálů podniku, které v zákaznických kruzích platí pro určitý podnik nebo závod za příznačné (např. i označení obalů, tiskopisů, katalogů, reklamních prostředků), c)napodobení cizích výrobků, jejich obalů nebo výkonů, ledaže by šlo o napodobení v prvcích, které jsou již z povahy výrobku funkčně, technicky nebo esteticky předurčeny, a napodobitel učinil veškerá opatření, která od něho lze požadovat, aby nebezpečí záměny vyloučil nebo alespoň podstatně omezil, pokud jsou tato jednání způsobilá vyvolat nebezpečí záměny nebo klamnou představu o spojení s podnikem, firmou, zvláštním označením nebo výrobky anebo výkony jiného soutěžitele.“

¹⁰³ MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 71.

¹⁰⁴ § 8 odst. 2 ObchZ: „Na podnikatele nezapsaného v obchodním rejstříku se nevztahují ustanovení o firmě; právní úkony je povinen činit, je-li fyzickou osobou, pod svým jménem a příjmením a je-li právnickou osobou, pod svým názvem. U svého jména a příjmení nebo názvu může podnikatel nezapsaný v obchodním rejstříku užívat při podnikání odlišující dodatek nebo další označení za předpokladu, že nepůsobí klamavě a jeho užívání je v souladu s právními předpisy i dobrými mravy soutěže; takový dodatek nebo označení není firmou a je chráněn právem proti nekalé soutěži.“

¹⁰⁵ HAJN, Petr. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 176.

využít i soutěžitel, který v obchodním rejstříku zapsán není, ale užívá vedle svého jména a příjmení i odlišující dodatek nebo další označení. Samozřejmě i soutěžitel, který má řádně zapsanou firmu, může využít její ochranu podle práva nekalé soutěže. Hlavní rozdíl však spočívá v tom, že absolutní ochrana slouží k ochraně firmy před neoprávněným užitím, kdežto podle § 47 je firma chráněna jen z hlediska své zaměnitelnosti v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku. V tomto případě je totiž ochrana možná i pro případ, že je zaměnitelná pouze část firmy.¹⁰⁶ Tento závěr je potvrzen i judikaturou: *„Při posouzení způsobilosti k vyvolání nebezpečí záměny není výlučně rozhodující jen úplné slovní znění obou obchodních jmen soutěžitelů, ale je nutno přihlížet k dojmu, který vzniká u průměrného zákazníka. I když úplné znění obchodních jmen se liší, je v přirozenosti zákazníků, že jim utkví v paměti povětšinou pouze určitá výrazná, dominující část takového obchodního jména.“*¹⁰⁷

Při posuzování, zda je firma zaměnitelná, je nutné vycházet z objektivních hledisek a ani úmysl jednajícího není rozhodný, jelikož nekalosoutěžní ochrana je vybudována na objektivní odpovědnosti. Ze zákonného znění rovněž plyne, že nemusí k vyvolání záměny dojít, stačí jen jednání, které je způsobilé tuto záměnu nebo klamnou představu vyvolat.¹⁰⁸

5.5.3 Parazitování na pověsti

Parazitování na pověsti upravené v ustanovení § 48 ObchZ¹⁰⁹ je další skutkovou podstatou nekalé soutěže, která se váže k obchodní firmě podnikatele. Cílem tohoto ustanovení je postihnout případy, kdy soutěžitel svým jednáním využívá pověsti jiného, jeho výrobků nebo služeb. Z povahy tohoto deliktu plyne, že se ho dopouští soutěžitel

¹⁰⁶ MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 73.

¹⁰⁷ MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. Praha: C. H. Beck, 2000, s. 165-166.

¹⁰⁸ Srov. KOBLIHA, Ivan a kol. *Obchodní zákoník úplný text zákona s komentářem*. Praha: Linde, 2006, s. 117.

¹⁰⁹ § 48 ObchZ: *„Parazitováním je využívání pověsti podniku, výrobků nebo služeb jiného soutěžitele s cílem získat pro výsledky vlastního nebo cizího podnikání prospěch, jehož by soutěžitel jinak nedosáhl.“*

vůči jinému konkrétnímu soutěžiteli. Předpokladem této skutkové podstaty je existence pověsti jiného soutěžitele, kterou využije „parazitující“ soutěžitel. Pověst nemusí být pouze celostátní popř. celosvětová, ale postačí, i když je třeba jen místní.¹¹⁰ Pověstí je třeba rozumět „*souhru určitých aspektů, které ve sféře podnikání vytváří celkový dojem, jakým ten který soutěžitel, jeho výrobky a služby působí navenek.*“¹¹¹

Dalším předpokladem vedle využití pověsti jiného je, že soutěžitel, který parazituje na pověsti jiného, tak činí s úmyslem, nebo alespoň má určité povědomí o jiném soutěžiteli. Parazitující soutěžitel se snaží získat prospěch na základě využití pověsti jiného. Typicky tak bude činit především s využitím reklamy.¹¹²

Jak plyne ze zákonné úpravy, ochrany na základě tohoto ustanovení se může domáhat soutěžitel, který může využít všech prostředků, které mu právo nekalé soutěže poskytuje a v omezených případech se nároků může domáhat právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů.

5.5.4 Aktivní a pasivní legitimace

Otázka aktivní legitimace byla po delší dobu předmětem sporů, jelikož odborná veřejnost nenašla společný názor na výklad ustanovení §53 a §54 odst. 1 ObchZ, které právě aktivní legitimaci upravují. Na jedné straně stál K. Knap spolu s K. Eliášem, kteří byli zastánci názoru, že aktivně legitimovanými osobami mohou být pouze soutěžitelé a právnické osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů a spotřebitelů. Oproti tomu P. Hajn prosazoval výklad extenzivnější, kdy aktivně legitimovány jsou podle něj všechny osoby, jejichž práva

¹¹⁰ POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 226.

¹¹¹ MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži. Komentář.* 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 79.

¹¹² MUNKOVÁ, Jindřiška. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník, Komentář.* 12. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 185.

byla nekalou soutěží ohrožena nebo porušena. K němu se přidali zejména D. Raus, E. Večerková, E. Munková a další.¹¹³

Harmonizační novela obchodního zákoníku dala v podstatě za pravdu skupině druhé, prosazující širší výklad. Podle současné právní úpravy aktivně legitimovanými osobami jsou:

- osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, tedy soutěžitelé, spotřebitelé a jiné osoby,
- osoby, jejichž práva nebyla porušena nebo ohrožena nekalou soutěží, ale zákon jim aktivní legitimaci přiznává, tj. právnické osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů.¹¹⁴

Soutěžitel je aktivně legitimován ve všech případech, kdy v důsledku nekalosoutěžního jednání byla jeho práva porušena nebo ohrožena. Pojem soutěžitele je vymezen přímo v obchodním zákoníku¹¹⁵, který normuje, že „*soutěžitelem je fyzická i právnická osoba, která se účastní hospodářské soutěže, i když není podnikatelem*“. To znamená, že soutěžitelem je nejen podnikatel, ale i ostatní osoby, které se účastní hospodářské soutěže a jsou v tzv. soutěžním vztahu¹¹⁶. Těmito osobami mohou být i osoby, které vykonávají nedovolenou soutěžní činnost. Jak podotýká E. Večerková¹¹⁷, zákon uvádí pouze jednu definici pojmu soutěžitel, a proto jak na straně soutěžitele, který byl dotčen nekalosoutěžním chováním, tak na straně rušitele může stát jakýkoli soutěžitel. Soutěžitele, kteří vykonávají činnost, ke které nemají příslušné oprávnění, je nutno postihovat za tuto činnost podle příslušných právních předpisů a nikoli podle práva nekalé soutěže.

Soutěžitel má výjimečné postavení v tom smyslu, že může využít všech právních prostředků v rámci ochrany před nekalou

¹¹³ RAUS, David. Spory o nekalou soutěž a aktivní legitimace. *Obchodní právo*, 1998, roč. 7, č. 3, s. 12.

¹¹⁴ VEČERKOVÁ, Eva. Aktivní legitimace ve sporech z nekalé soutěže po novele obchodního zákoníku. *Obchodní právo*, 2001, roč. 10, č. 8, s.2-3.

¹¹⁵ § 41 odst. 1 ObchZ

¹¹⁶ soutěžní vztah-viz výše

¹¹⁷ VEČERKOVÁ, Eva. Postavení soutěžitele a spotřebitele v nekalé soutěži. *Právní fórum*, 2005, roč. 2, č. 5, s. 197.

soutěží a ve všech případech nekalé soutěže, tedy jak podle generální klauzule, tak podle všech zvláštních skutkových podstat.¹¹⁸

Další osobou, které zákon přiznává aktivní legitimaci ve sporech z nekalé soutěže je spotřebitel. Obchodní zákoník pojem spotřebitele nevymezuje. Definici lze nalézt jednak v zákoně o ochraně spotřebitele¹¹⁹, ale tato definice je omezena pouze pro účely samotného zákona, a jednak v občanském zákoníku, kde je spotřebitel vymezen v rámci úpravy spotřebitelským smluv. Podle ustanovení § 52 odst. 3 OZ se spotřebitelem rozumí fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

Podle všeobecně přijímaného výkladu¹²⁰ je spotřebitel aktivně legitimován v těch případech, ve kterých jde o skutkovou podstatu, jejímž naplněním může být dotčen jeho zájem. Tomu tak nebude u skutkových podstat parazitování na pověsti, podplácení, zlehčování, a porušení obchodního tajemství.¹²¹

Obchodní zákoník v ustanovení § 54 odst. 2 přiznává spotřebiteli výhodnější procesní postavení, pokud v případech tam uvedených uplatní zdržovací nebo odstraňovací žalobu. Důkazní břemeno je přeneseno na rušitele, který musí prokazovat, že se nekalosoutěžního jednání nedopustil.¹²²

Právnícké osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů a spotřebitelů tvoří další kategorii osob, kterým obchodní zákoník přiznává aktivní legitimaci v rámci ochrany před nekalou soutěží. Jejich legitimace je ovšem omezena, mohou podat pouze zdržovací popř. odstraňovací žalobu, a to pouze u vymezených skutkových podstat. Aktivně legitimovány nejsou v případě parazitování na pověsti, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství.

¹¹⁸ VEČERKOVÁ, Eva. Aktivní legitimace ve sporech z nekalé soutěže po novele obchodního zákoníku. *Obchodní právo*, 2001, roč. 10, č. 8, s. 3.

¹¹⁹ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁰ např. D. Raus, L. Lochmanová, J. Munková

¹²¹ RAUS, David. Spory o nekalou soutěž a aktivní legitimace. *Obchodní právo*, 1998, roč. 7, č. 3, s. 13.

¹²² Blíže viz VEČERKOVÁ, Eva. Obchodní firma a nekalá soutěž. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2008, roč. 16, č. 1, s. 36.

Podle D. Rause mohou být právnické osoby legitimovány pouze tehdy, pokud jsou k žalobě legitimovány i subjekty, jejichž zájmy tato právnická osoba hájí.¹²³

Poslední kategorií osob aktivně legitimovaných v rámci nekalé soutěže jsou tzv. jiné osoby. Jedná se o osoby rozdílné od soutěžitelů, spotřebitelů, právnických osob oprávněných hájit zájmy soutěžitelů a spotřebitelů a zákon je nijak blíže nespecifikuje. Podmínkou je, že byly dotčeny nekalou soutěží. Příkladem takovéto osoby může být podle známá osobnost z uměleckého světa, jejíž snímek soutěžitel použije k propagaci svých výrobků.¹²⁴ Novela¹²⁵ obchodního zákoníku rozšířila osobní působnost o tzv. další zákazníky.

Pasivně legitimována je osoba, kterou zákon označuje pojmem rušitel. Blíže tento pojem vymezen není, ale dovozuje se, že je jím „každá osoba, fyzická i právnická, která se svým aktivním jednáním dopustí nekalé soutěže. Je jím však i tehdy, jestliže za sebe nechá jednat jiného, nebo mu dá k takovému jednání podnět nebo jej podporuje nebo pro sebe využije.“¹²⁶ V praxi to budou zejména soutěžitelé, kteří se nekalým jednáním snaží zlepšit své postavení na trhu.

¹²³ RAUS, David. Spory o nekalou soutěž a aktivní legitimace. *Obchodní právo*, 1998, roč. 7, č. 3, s. 13.

¹²⁴ VEČERKOVÁ, Eva. Aktivní legitimace ve sporech z nekalé soutěže po novele obchodního zákoníku. *Obchodní právo*, 2001, roč. 10, č. 8, s. 7.

¹²⁵ Zákon č. 152/2010 Sb., účinný od 1. 7. 2010

¹²⁶ MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 110.

6. Právní prostředky ochrany obchodní firmy

Právní prostředky ochrany obchodní firmy z oblasti soukromého práva poskytuje obchodní zákoník. Nároky, které může dotčená osoba uplatnit, jsou uvedeny jednak v rámci úpravy firemního práva, tedy v § 12 a jednak v rámci práva nekalé soutěže v § 53, pokud došlo i k nekalosoutěžnímu jednání. V obou těchto ustanoveních jsou nároky shodné:

- zdržení se protiprávního jednání,
- odstranění závadného stavu,
- vydání bezdůvodného obohacení,
- přiměřené zadostiučinění,
- náhrada škody,

Dále je ještě uvedeno právo na uveřejnění rozsudku, které náleží účastníku, jehož návrhu bylo vyhověno.

6.1 Žaloba zdržovací

Zdržovací žaloba, v teorii též označovaná jako zápůrčí nebo negatorní¹²⁷, slouží k uplatnění nároku u soudu, aby se neoprávněný uživatel svého jednání, tedy neoprávněného užívání firmy, zdržel. Tato žaloba má preventivní povahu a směřuje do budoucnosti.¹²⁸

Zápůrčí žaloba je použitelná především v případech, kdy obchodní firmu žalobce neoprávněně užívá jiná osoba, která má svou firmu řádně zapsanou, ale užívá ji ve zkreslené podobě, zkomoleně a tato podoba je zaměnitelná s firmou žalobce, nebo porušuje právo žalobce v tom smyslu, že jeho firmu užívá v reklamě, k označování svých výrobků, na obalech apod.¹²⁹

Proti podnikateli, který má řádně zapsanou obchodní firmu, nelze zdržovací nárok uplatnit, i kdyby byla jeho firma zaměnitelná s firmou jiného podnikatele nebo by jinak zasahovala do jeho práv k firmě. Jak normuje zákon, podnikatel je povinen činit právní úkony

¹²⁷ POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 55.

¹²⁸ RYŠKA, Michal. Zdržovací a odstraňovací žaloby proti neoprávněnému užívání firmy obchodní společnosti. *Právní rozhledy*, 1998, roč. 6, č. 2, s. 67.

¹²⁹ LOCHMANOVÁ, Ludmila. Ochrana obchodní firmy. *Právní rádce*, 2007, roč. 7, č. 4, s. 31.

pod svou firmou, takže požadavek, aby se zdržel užívání své firmy v právních úkonech, by mu znemožnil vykonávat jakoukoli podnikatelskou činnost.¹³⁰ Pokud by někdo přesto podal žalobu na zdržení se užívání firmy, kterou má podnikatel zapsanou v obchodním rejstříku, musela by být tato žaloba soudem zamítnuta. Tento závěr je všeobecně přijímán a potvrzen i judikaturou, např. v rozhodnutí Vrchního soudu v Praze se uvádí: „*Ve sporech o ochranu obchodního jména podle ustanovení § 12 ObchZ, dochází-li k narušení práv oprávněného užíváním obchodního jména zapsaného v obchodním rejstříku, nelze vyhovět návrhu na zdržení se užívání obchodního jména. Svá práva může oprávněný uplatnit jen prostřednictvím návrhu na odstranění závadného stavu.*“¹³¹ Tato žaloba je tedy vyloučena pro případy, kdy podnikatel užívá firmu neoprávněně při právních úkonech, kdyby se však jednalo pouze o jinou činnost-např. označování reklamních předmětů, uvádění na vývěsních štítech, žaloba by v úvahu přicházela.

6.2 Žaloba odstraňovací

Žalobou odstraňovací neboli restituční¹³² se žalobce domáhá odstranění závadného stavu, který nastane, pokud jsou v obchodním rejstříku zapsány dvě shodné nebo zaměnitelné firmy. Podnikatel, kterému svědčí právo priority, může nárokem na odstranění protiprávního stavu požadovat, aby soud uložil žalovanému podnikateli povinnost změnit svou firmu tak, aby nebyla již shodná nebo zaměnitelná s firmou žalobce. Na rozdíl od žaloby zdržovací, která směřuje do budoucnosti, žaloba restituční slouží k odstranění protiprávního stavu, který již nastal.¹³³

Pokud žalobce se svým nárokem na odstranění závadného stavu uspěje, je žalovaný povinen svou obchodní firmu změnit.

¹³⁰ POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 55.

¹³¹ DEVÁTÝ, Stanislav, TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob.* 2. vydání. Praha: Linde, 2001, s. 94.

¹³² ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 95.

¹³³ FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo. Meritum.* Praha: Aspi, 2005, s. 42.

Změnu lze provést různými způsoby, od vypuštění části firmy, přes její doplnění o novou část, až po úplnou změnu obchodní firmy podnikatele.¹³⁴ To, jakou změnu je nutné provést, záleží na konkrétní situaci. Vždy je ale nutné podat návrh na zápis změněné firmy do obchodního rejstříku, jelikož zápis firmy do obchodního rejstříku má konstitutivní účinky. Teprve od okamžiku zápisu tedy dochází k ukončení závadného stavu. Pro příklad může posloužit i následující judikát: „K odstranění závadného stavu ve znění kmene obchodního jména lze uložit rušiteli, aby změnil své obchodní jméno tak, aby neobsahovalo určité slovo (slovní spojení) a aby podal návrh na zápis této změny do obchodního rejstříku.“¹³⁵ Před samotným podáním návrhu na zápis změny firmy do obchodního rejstříku, je nutné provést změnu příslušného zakladatelského dokumentu, jde-li o právnickou osobu. M. Ryška poukazuje na vzájemnou provázanost změny zakladatelského dokumentu a zápisu do obchodního rejstříku, jelikož není možné podat návrh na zápis změny firmy bez toho, aby byl změněn příslušný dokument upravující název právnické osoby.¹³⁶

6.3 Žaloba satisfakční

Žalobní nárok na přiměřené zadostiučinění neboli satisfakce slouží především k odstranění nemajetkové újmy, ale je možno jej požadovat i v případě majetkové újmy, které byly způsobeny neoprávněným zásahem do práv k obchodní firmě. V případě nemajetkové újmy bude mít satisfakce nejčastěji podobu určitého tzv. morálního plnění, např. v podobě veřejné i neveřejné omluvy, dodatečného uveřejnění doplňující informace apod. Pokud jde o peněžitou satisfakci, ta bude přicházet v úvahu zejména

¹³⁴ DEVÁTÝ, Stanislav, TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. 2. vydání. Praha: Linde, 2001, s. 95.

¹³⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník, Komentář*. 12. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 200.

¹³⁶ Blíže viz RYŠKA, Michal. Zdržovací a odstraňovací žaloby proti neoprávněnému užívání firmy obchodní společnosti. *Právní rozhledy*, 1998, roč. 6, č. 2, s. 67.

v situacích, kdy zásah do nemateriální sféry žalobce bude tak velký, že mu může způsobit i škody v jeho majetkové sféře.¹³⁷

V úvahu připadají také obě formy satisfakce zároveň, tedy jak peněžitá, tak nepeněžitá. Je důležité správně posoudit konkrétní situaci, jelikož jsou i případy, kdy by např. veřejná omluva pro žalující stranu nemusela být tím nejvhodnějším prostředkem. To se bude týkat zejména případů, kdy od doby, kdy žalovaný způsobil žalobci určitou újmu, uplynul již takový čas, že veřejnost na to již zapoměla a není vhodné jí to znovu připomínat.¹³⁸ Platí totiž ono známé, že „i negativní reklama je reklama“ a potencionální zákazník dá přednost spíše někomu, o kom má určité povědomí.¹³⁹

Pokud jde o peněžitou formu satisfakce, zákon pouze stanoví, že má být přiměřená, ale dále žádné podmínky neuvádí. Je tedy na soudu, aby dle svého uvážení rozhodl o výši této náhrady. Horní hranice této částky je zpravidla určena žalobcem v žalobním návrhu a soud při rozhodování přihlíží k rozsahu vzniklé újmy, k okolnostem případu a důležitým kritériem je i rozsah subjektů, kteří byli jednáním žalovaného zasaženi.¹⁴⁰ Je na žalobci jakou částku požaduje a jak si svůj nárok před soudem obhájí, jelikož imateriální újma zpravidla nejde přesně vyčíslit. K tomu Vrchní soud uvedl: *„U nároku na poskytnutí zadostiučinění ve finanční podobě je třeba, aby žalobce v žalobě výši takto požadovaného zadostiučinění uvedl. Je třeba totiž vycházet z předpokladu, že přiměřené zadostiučinění v penězích má nahradit nemajetkovou újmu, jež jednáním žalovaného žalobci vznikla, nárok má a musí vycházet ze skutečností, jež jsou známy pouze žalobci, neboť jím vyjadřuje svou vlastní újmu nemajetkové povahy.“*¹⁴¹

¹³⁷ POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 55.

¹³⁸ Dále viz HAJN, Petr. Nové skutečnosti v ochraně proti nekalé soutěži. *Právní rádce*, 2002, roč. 2, č. 2, s. 6.

¹³⁹ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 104.

¹⁴⁰ HAJN, Petr. Nové skutečnosti v ochraně proti nekalé soutěži. *Právní rádce*, 2002, roč. 2, č. 2, s. 6.

¹⁴¹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 3 Cmo 58/1997 (uvedený v ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 107.)

Přiměřené zadostiučinění slouží k odčinění imateriální újmy, bez ohledu na to jestli je poskytnuto ve formě peněžité nebo nepeněžité, a proto pokud vznikne žalobci určitá materiální újma, je nutné využít jiné prostředky nápravy, mezi které patří náhrada škody popř. vydání bezdůvodného obohacení, o kterých bude pojednáno dále. Tímto vztahem satisfakce a náhrady škody se zabýval i Vrchní soud, který vyslovil následující: *„Pokud oprávněnému vznikla hmotná újma, prostředkem nápravy může být pouze náhrada škody, event. vydání bezdůvodného obohacení. Nelze připustit, aby (např. z důvodu obtížného prokazování výše škody) si cestou požadavku na zaplacení přiměřeného zadostiučinění oprávněný řešil jemu vzniklou újmu hmotnou...Při posuzování odůvodněnosti nároku na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v penězích je třeba vzít v úvahu, že na jedné straně jde o vyrovnání újmy postiženého, ale z druhé strany také o určitou soukromoprávní sankci postihující toho, kdo závadně jednal.“*¹⁴²

6.4 Vydání bezdůvodného obohacení

Dalším nárokem, který může oprávněný subjekt požadovat v případě neoprávněného zásadu do práv ke své firmě, je vydání bezdůvodného obohacení. Obchodní zákoník bezdůvodné obohacení neupravuje, a proto se použije úprava podle občanského zákoníku¹⁴³ v souladu s ustanovením § 1 odst. 2 ObchZ.

V souvislosti s neoprávněným užíváním obchodní firmy se podle ustáleného výkladu uvádí, že bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů. P. Hajn poukazuje na to, že formulace občanského zákoníku není zcela vhodná pro použití v případech, kdy dochází k získání bezdůvodného obohacení nekalou soutěží, jelikož pokud se pojem „*nepoctivé zdroje*“ chápe spíše v morálním smyslu, nemusí všechna jednání toto kritérium splňovat,

¹⁴² Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. R 3 Cmo 684/1995 (uvedený v MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. Praha: C. H. Beck, 2000, s. 255.)

¹⁴³ § 451 odst. 2 OZ: „*Bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů.*“

přesto je nutné je jako nekalé postihovat. Proto je podle něj důležité tento pojem chápat spíše jako „*právem nedovolené zdroje*“.¹⁴⁴

6.5 Náhrada škody

Cílem žaloby o náhradu škody je nahradit materiální újmu, která vznikla neoprávněným zásahem do práv k obchodní firmě. Jedná se o typický prostředek ochrany proti protiprávním zásahům. Náhrada škody se řídí obchodním zákoníkem podle ustanovení § 373 a násl., kde je upravena tzv. kontraktační odpovědnost za škodu, ale ustanovení § 757 ObchZ rozšiřuje působnost § 373 ObchZ i na případy porušení jakýchkoli povinností stanovených obchodním zákoníkem, tedy i na odpovědnost za škodu způsobenou neoprávněným užíváním firmy a nekalosoutěžním jednáním.¹⁴⁵

Deliktní odpovědnost se řídí stejnými pravidly jako kontraktační a platí zde princip objektivní odpovědnosti, tzn., že k jejímu vzniku není třeba zavinění. Předpokladem vzniku odpovědnosti za škodu je protiprávnost, vznik škody, příčinná souvislost mezi protiprávností a škodou a dále neexistence okolností vylučujících odpovědnost za škodu a předvídatelnost škody.¹⁴⁶

Je-li náhrada škody uplatňována na základě ustanovení § 12 ObchZ, musí žalobce prokázat všechny podmínky důležité pro vznik odpovědnosti. V případě, že žalobcem je spotřebitel, tak ve vymezených skutkových podstatách podle ustanovení § 54 odst. 2 ObchZ má výhodnější postavení oproti žalovanému, tedy rušiteli, který musí prokázat, že se nekalosoutěžního jednání nedopustil.

6.6 Uveřejnění rozsudku

Uveřejnění rozsudku na náklady účastníka, který ve sporu neupěl je další právní prostředek, který může oprávněná osoba využít

¹⁴⁴ HAJN, Petr. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 245.

¹⁴⁵ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 115.

¹⁴⁶ POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 57.

v rámci ochrany před neoprávněným užíváním obchodní firmy, a který je upraven v obchodním zákoníku. Soud o uveřejnění rozsudku může rozhodnout jen na základě návrhu úspěšného účastníka a podle okolností určí i rozsah, formu a způsob uveřejnění.

Hlavní význam a funkce tohoto institutu shrnul i Vrchní soud v Praze: *„Obecně řečeno, publikace rozhodnutí má nesporně význam sankce, jež mnohdy i po časovém odstupu může přispět k narovnání těch vztahů, jejichž narušení bylo předmětem řízení, rovněž ale i určité satisfakce pro v řízení úspěšného účastníka. Má však význam i výchovný.“*¹⁴⁷

¹⁴⁷ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 5. 1995, sp. zn. 3 Cmo 1031/1995 (uvedeno v ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 168.)

7. Veřejnoprávní předpisy

Vedle soukromoprávních prostředků ochrany firmy, existuje celá řada veřejnoprávních norem, které poskytují ochranu obchodní firmě. V první řadě lze vždy využít prostředky soukromého práva, tak jak jsem uvedla v předchozí kapitole. V některých případech je ovšem porušení práv k obchodní firmě jiného subjektu natolik závažné, že vyžaduje postih, který umožňují předpisy trestního nebo správního práva, konkrétněji trestní zákoník a zákon o přestupcích.

7.1 Trestní zákoník

Právní úprava týkající se ochrany obchodní firmy obsažená v trestním zákoníku doplňuje ochranu poskytovanou obchodním zákoníkem. V souladu se zásadou subsidiarity trestní represe, jako základní zásadou trestního práva, lze postih dle trestního zákoníku využít pouze v případech, kdy se jedná o závažnější porušení zákona a prostředky ochrany dle obchodního zákoníku nejsou dostatečně účinné a nepostačuje ani uplatnění sankcí podle předpisů práva správního.¹⁴⁸

Původní trestní zákon¹⁴⁹ umožňoval postihnout jednání, kterým bylo zasaženo do práv k obchodní firmě jednak podle ustanovení §150¹⁵⁰ a jednak v rámci ochrany proti nekalé soutěži v rámci ustanovení § 149. V novém trestním zákoníku s účinností od 1. 1. 2010 jsou ustanovení týkající se ochrany obchodní firmy systematicky zařazena v části druhé, hlavě třetí, která upravuje trestné činy hospodářské, a v díle třetím nazvaným „*Trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou*“, konkrétněji pak v ustanovení § 248 a v díle čtvrtém zvaným „*Trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu*“ v ustanovení § 268.

¹⁴⁸ Blíže viz JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné*. Praha: Leges, 2009, s. 28 a násl.

¹⁴⁹ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁰ Porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu

7.1.1 Trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

Trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže je upraven v ustanovení § 248 trestního zákoníku.¹⁵¹ Tento trestný čin tvoří čtyři samostatné skutkové podstaty, přičemž pro účely této práce je důležitý zejména první odstavec tohoto ustanovení, podle kterého je sankcionován pachatel, který poruší jiný právní předpis o nekalé soutěži tím, že při účasti v hospodářské soutěži naplní svým jednáním některou ze skutkových podstat nekalé soutěže, které jsou upraveny v obchodním zákoníku, a zároveň svým jednáním způsobí ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům anebo opatří sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody.

Pachatelem tohoto trestného činu může být kdokoli, kdo naplní znaky této skutkové podstaty a splňuje i ostatní podmínky trestněprávní odpovědnosti, jako např. věk, přičetnost. Trestní zákoník podle současné úpravy neumožňuje trestní odpovědnost právnických osob, takže pachatelem může být pouze fyzická osoba, např. jiný podnikatel.¹⁵²

Právním předpisem o nekalé soutěži je třeba rozumět obchodní zákoník, který nekalou soutěž upravuje v ustanovení §§ 44-54. Předpoklady, za kterých je určité jednání označováno jako nekalosoutěžní, jsou podrobněji rozvedeny ve výše uvedených kapitolách. Zatímco pro postih podle obchodního zákoníku stačí, pokud určitý subjekt naplní znaky tzv. generální klauzule a nemusí již splňovat podmínky uvedené v dalších zvláštních skutkových podstatách, pro trestněprávní odpovědnost to neplatí. Trestní zákoník totiž označuje za trestné pouze nekalosoutěžní jednání, pokud dojde

¹⁵¹ § 248 odst. 1 TZ: „Kdo poruší jiný právní předpis o nekalé soutěži tím, že se při účasti v hospodářské soutěži dopustí a) klamavé reklamy, b) klamavého označování zboží a služeb, c) vyvolávání nebezpečí záměny, d) parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele, e) podplácení, f) zlehčování, g) srovnávací reklamy, h) porušování obchodního tajemství, nebo i) ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí, a způsobí tím ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům nebo opatří tím sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.“

¹⁵² JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009, s. 319.

vedle generální klauzule i k naplnění některé skutkové podstaty, které taxativně vyjmenovává. Výčet těchto skutkových podstat je shodný s výčtem uvedeným v ustanovení § 44 odst. 2 obchodního zákoníku. Pro trestní odpovědnost je tedy nutné splnění podmínek generální klauzule nekalé soutěže a současně některé ze zvláštních skutkových podstat. Oproti úpravě v obchodním zákoníku, je ochrana před nekalou soutěží v rámci trestního práva užší, jelikož nekalé soutěže podle obchodního zákoníku se lze dopustit již při naplnění znaků generální klauzule. Fakt, že pro trestněprávní postih je nutné naplnění i některé specifické skutkové podstaty, vychází ze zásady určitosti skutkových podstat v trestním zákoníku.¹⁵³

Rozdílné pojetí v rámci postihu podle obchodního zákoníku a trestního zákoníku se projevuje i při posuzování hlediska dobrých mravů. Zatímco z hlediska soukromého práva je nutné dobré mravy posuzovat objektivně, pro trestní odpovědnost je důležité, aby tento znak skutkové podstaty byl zahrnut zaviněním úmyslným. K tomu P. Šámal uvádí: *„Rozpor s dobrými mravy soutěže nelze spatřovat již v každém porušení zásad poctivého hospodářského styku, nýbrž jen v porušení takovým jednáním, které je objektivně způsobitelné společenskou funkcí hospodářské soutěže zkreslit, a tím pozitivní účinky soutěže zeslabit nebo vůbec vyloučit, popř. i změnit v negativní.“*¹⁵⁴

Trestní zákoník je oproti předchozí právní úpravě mnohem jasnější jelikož pracuje s pojmy „újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům“ nebo „neoprávněné výhody“(možno vykládat jako neoprávněný prospěch), které jsou používány i v obchodním zákoníku a jejich výklad je pro účely trestního práva jednodušší.¹⁵⁵ Jelikož trestní zákoník je v platnosti pouze krátce, ukáže, až soudní praxe nakolik se tato nová právní úprava osvědčí. Nicméně již nyní je možné za pozitivní považovat především fakt, že ze skutkových

¹⁵³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: Komentář*. Praha: C. H. BECK, 2010, s. 2273.

¹⁵⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: Komentář*. Praha: C. H. BECK, 2010, s. 2274.

¹⁵⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Nekalá soutěž a možnosti jejího postihu podle platné právní úpravy a za účinnosti nového trestního zákoníku. Právní rozhledy*, 2009, roč. 17, č. 15, s. 535.

podstat byly odstraněny pojmy, které přinášely řadu problémů, jelikož jejich výklad byl mnohdy nejednoznačný.

7.1.2 Trestný čin porušení práv k ochranné známce a jiným označením

Trestný čin porušení práv k ochranné známce a jiným označením je v trestním zákoníku upraven v ustanovení § 268, jehož druhý odstavec se váže k obchodní firmě.¹⁵⁶ Ochrana podle tohoto ustanovení je poskytována pouze podnikatelům, kteří mají obchodní firmu, nikoli osobám, které podnikají pod svým jménem a příjmením, popř. názvem. Tyto osoby mohou využít ochranu pouze v rámci nekalé soutěže dle ustanovení § 248 TZ. Trestní zákoník tak v podstatě vychází z úpravy v obchodním zákoníku, kdy rozlišuje dvě skupiny podnikatelů a přiznává jim různé formy ochrany.¹⁵⁷

Pachatelem tohoto trestného činu může být kdokoli, kdo naplní skutkovou podstatu a jeho úmyslem je především dosažení hospodářského prospěchu. Pojmy „neoprávněné užívání“, „obchodní firma“, „označení původu“ jsou používány i obchodním zákoníkem, proto je jejich výklad jednoznačnější.

7.2 Zákon o přestupcích

Zákon o přestupcích doplňuje právní úpravu ochrany obchodní firmy poskytovanou obchodním zákoníkem a trestním zákoníkem. Ve svém ustanovení § 33¹⁵⁸, označeném jako „*Přestupky na úseku porušování průmyslových práv a porušování práv k obchodní firmě*“ označuje za přestupek jednání, kdy pachatel neoprávněně užíval

¹⁵⁶ §268 odst. 2 TZ: „*Stejně bude potrestán, kdo pro dosažení hospodářského prospěchu neoprávněně užívá obchodní firmu nebo jakékoliv označení s ní zaměnitelné nebo uvede do oběhu výrobky nebo služby neoprávněně opatřené označením původu nebo zeměpisným označením anebo takovým označením s ním zaměnitelným nebo pro tento účel sobě nebo jinému takové výrobky nebo služby nabídne, zprostředkuje, vyrobí, doveze, vyveze nebo jinak opatří nebo přechovává.*“

¹⁵⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: Komentář*. Praha: C. H. BECK, 2010, s. 2476.

¹⁵⁸ §33 PřestZ: „(1) *Přestupku se dopustí ten, kdo a) neoprávněně vykonával práva, která jsou zákony na ochranu průmyslového vlastnictví vyhrazena majitelům těchto práv, b) neoprávněně užíval obchodní firmu nebo jakékoliv značení zaměnitelné s obchodní firmou nebo označením příznačným pro jiného podnikatele.* (2) *Za přestupky podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 15 000 Kč.*“

obchodní firmu nebo jakékoliv značení zaměnitelné s obchodní firmou nebo označením příznačným pro jiného podnikatele.

Ke správněprávní odpovědnosti pachatele postačí zavinění z nedbalosti. Pokud by pachatel jednal úmyslně, nejspíše by jeho jednání bylo posuzováno jako trestný čin a nikoli přešupek. Ale i v případě úmyslného zavinění by bylo možné postupovat podle přešupkového zákona, pokud by se prokázalo, že společenská závažnost pachatelova činu nedosahuje intenzity trestného činu.¹⁵⁹

Pachatelem přešupku může být kdokoli, kdo se dopustí jednání popsaného ve skutkové podstatě a splňuje obecné předpoklady pro to, aby se mohl dopustit přešupku.

¹⁵⁹ ČERVENÝ, Zdeněk, ŠLAUF, Václav. *Přešupkové právo. Komentář k zákonu o přešupcích včetně textu souvisících předpisů*. 15. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2008, s. 84.

Závěr

Předmětem a zpracovaným tématem této diplomové práce byla obchodní firma a její ochrana v rámci českého právního řádu. V jednotlivých kapitolách jsem se pokusila o rozbor ustanovení upravující samotnou firmu, včetně otázek jejího vzniku a náležitostí, které musí splňovat. Zejména jsem se snažila orientovat své úsilí na ustanovení upravující její ochranu. V práci jsem se rovněž snažila poukázat na problematická místa právní úpravy a vyjádřit k nim své postoje.

Právní prostředky, které jsou v současné době určeny k ochraně firmy, lze z mého pohledu považovat za dostatečné. Ráda bych zde také zmínila, že se jde o širokou škálu možností, jak uplatnit své právo k firmě proti každému, kdo se dopustí neoprávněného zásahu. Lze uplatnit různé druhy žalob, náhradu škody a v neposlední řadě je možný i trestní postih v případě nejzávažnějších zásahů do práv jiných osob. Zákon tedy poskytuje množství nástrojů, které slouží k ochraně práv k firmě, jinou otázkou však bude jejich účinnost, resp. vymahatelnost. Dokazování v této oblasti je mnohdy velmi složité a také judikatura není jednotná, protože nastávají případy, kdy nelze s ohledem na důležité detaily každého případu stanovit jednoznačná pravidla rozhodování. V neposlední řadě platí ono známé rčení, že i negativní reklama je reklama.

Do budoucnosti bych navrhla zaměřit pozornost k rejstříkovým soudům a jejich rozhodování o zápisu firem do obchodního rejstříku. Aby firma mohla být zapsána, je třeba, aby splňovala zákonné požadavky, mezi které mimo jiné patří i zákaz zaměnitelnosti a klamavosti. Pokud je tedy podán návrh na zápis firmy do rejstříku, soud by měl pečlivěji prozkoumat, zda firma splňuje tyto požadavky a není zcela zřejmě zaměnitelná s firmou, která již byla v rejstříku zapsána dříve. Pokud dnes nahlédneme do obchodního rejstříku, lze najít řadu firem, které by se daly považovat za zaměnitelné.

Zajímavou otázkou, která v současnosti není blíže rozpracována, je problematika časového trvání práv k firmě. Pokud se

podnikatel zapíše do obchodního rejstříku, ale nikdy nezačne vykonávat svou činnost, popř. ji vykonává pouze v krátké době, není zde přece důvod chránit jeho právo k firmě tzv. „donekonečna“. Jako příklad by mohla posloužit právní úprava ochranných známek. Tyto jsou po registraci chráněny po stanovenou dobu, kterou lze opakovaně prodloužit.

Námětem k diskuzi by se mohla stát rovněž problematika právní úpravy obchodní firmy z hlediska nadnárodní ochrany. Zahraniční osoby mohou podnikat na našem území za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako české osoby a zákon jim stanoví povinnost zápisu do obchodního rejstříku. Zde se otevírá prostor pro možný konflikt české osoby, která má firmu řádně zapsanou v obchodním rejstříku a zahraniční osoby, která se sice zapisuje do našeho rejstříku později, nicméně název shodný s firmou české osoby používá mnohem déle, byť pouze v zemi založení.

Závěrem bych uvedla, že současnou právní úpravu obchodní firmy považuji vcelku za uspokojivou, ale větší pozornost by si zcela jistě zasloužila. Tomu může nasvědčovat i skutečnost, že veřejnost, mnohdy i odborná, používá termín firmy ve zcela jiném významu, než který mu právo přiznává.

Resumé

I have chosen as the theme of my dissertation the commercial firm. Commercial firm is traditional institute of commercial law and its beginnings starts in 1863, when was used for the first time in legal enactment, which was valid on our territory. As time goes on, this institute factually extinct or was replaced by another conception business name, but presently is business firm back komponent of our systém of law.

Although has the firm longtime tradition, there still problems with incorrect using of this idiom. We can understand, that nonspecialist may have troubles with that, but also classified and skilled public, have with this idiom difficulties. There is a wrong connecting this term with business copany or physical entity.

In my work I have focused on analysis of basic provisions which have associations to business firm. The main part of my work are chapters considering with protection of firm and the means, which we can use to this purposes.

The common part is strictly focused on protecting of firm. In the beginnings are analysed basic conceptions, princips and codes which are important, when the firm is created. Princips and codes are especially important for the correct understanding of whole institute of business firm and for creating of it. Person, which is creating its own firm have duty to respect many rules. This rules are directly maked up in the commercial code, or we have to attain some conclusions by interpretations of appropriated regulations.

The target of the special part is just protecting of firm. In the first chapters are solved out basic terms which are connected with protecting of firm. The protecting of firm is absolute according to commercial code from regulation § 12. There is also a way to put on use protecting relative. That is introduced in regulations pertained with unfair competition. In another chapter are taburarly analysed law assets, which can authorised person used in case of incompetent interventions to its own laws towards to firm. There are many cases

and every situation is different, so its important to chause the right means. In situations, when the private legal protect is poor or insufficient, there is a way to use morms of criminal or administrative law. In the course of whole dissertation are introduced most important adjudications, which are there as the guidance in dabatable questions.

Seznam použité literatury

Knižní publikace:

ČERVENÝ, Zdeněk, ŠLAUF, Václav. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisících předpisů*. 15. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2008. 482 s.

DĚDIČ, Jan a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I., § 1- § 92e*. Praha: Polygon, 2002. 848 s.

DEVÁTÝ, Stanislav, TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. 2. vydání. Praha: Linde, 2001. 199 s.

ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: obecná část, soutěžní právo*. 5 vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. s. 610.

FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo. Meritum*. Praha: Aspi, 2005. 1345 s.

HAJN, Petr. *Jak jednat v boji s konkurencí. O právní úpravě nekalé soutěže*. Praha: Linde, 1995. 239 s.

HAJN, Petr. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. Brno: Masarykova univerzita, 2000. 329 s.

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné*. Praha: Leges, 2009. 895 s.

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. 1216 s.

KNAP, Karel a kol. *Práva k nehmotným statkům*. Praha: Codex, 1994. 245 s.

KOBLIHA, Ivan a kol. *Obchodní zákoník úplný text zákona s komentářem*. Praha: Linde, 2006. 1554 s.

LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Práva na označení-obchodní jméno, ochranné známky, označení původu výrobků*. Praha: Orac, 1997. 213 s.

LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2009. 260 s.

MACEK, Jiří. *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*. Praha: C. H. Beck, 2000. 481 s.

- MALOVSKÝ-WENIG, Arnošt. *Příručka obchodního práva*. Praha: Československý Kompas, 1947. 510 s.
- MUNKOVÁ, Jindřiška. *Právo proti nekalé soutěži. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 233 s.
- ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 315 s.
- PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 1. díl. 3. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Linde, 2003. 614 s.
- POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. 1115 s.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: Komentář*. Praha: C. H. BECK, 2010. 2273 s.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník, Komentář*. 12. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1397 s.
- ŠVAMBERG, Gustav. *Právo firemní*. Praha: Vlastním nákladem, 1917. 95 s.
- TELEC, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. Brno: Doplněk, 1994. 344 s.

Odborné články:

- BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. K obchodnímu jménu podnikatelů-fyzických osob. *Obchodní právo*, 1994, roč. 3, č. 3, s. 3-7.
- BŘEŇ, Milan. Obchodní jméno s.r.o. *Obchodní právo*, 2000, roč. 9, č. 3, s. 14-23.
- ELIÁŠ, Karel. Některé otázky spojené s právní úpravou obchodního jména akciových společností. *Obchodní právo*, 1999, roč. 8, č. 6, s. 2-9.
- HAJN, Petr. Nové skutečnosti v ochraně proti nekalé soutěži. *Právní rádce*, 2002, roč. 2, č. 2, s. 5-10.
- HAJN, Petr. K úpravě obchodního jména. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 1995, roč. 3, č. 1, s. 18-30.
- KULHÁNEK, Martin. Generální klauzule proti nekalé soutěži. *Obchodní právo*, 1998, roč. 7, č. 5, s. 19-24.

- KULHÁNEK, Martin. Pojetí a základní zásady firemního práva. *Právní rozhledy*, 2000, roč. 8, č. 7, s. 294-299.
- LOCHMANOVÁ Ludmila. Firemní dodatky I. *Právní rádce*, 2006, roč. 6, č. 5, s. II-XI.
- LOCHMANOVÁ, Ludmila. Obchodní firma a tvorba firemního kmene I. *Právní rádce*, 2006, roč. 6, č. 12, s. 4-11.
- LOCHMANOVÁ, Ludmila. Obchodní firma a tvorba firemního kmene II. *Právní rádce*, 2007, roč. 7, č. 1, s. 4-11.
- LOCHMANOVÁ, Ludmila. Obchodní jméno (firma) ve světle novely obchodního zákoníku. *Právo a podnikání*, 2000, roč. 9, č. 11, s. 7-14.
- LOCHMANOVÁ, Ludmila. Ochrana obchodní firmy. *Právní rádce*, 2007, roč. 7, č. 4, s. 24-34.
- MRÁZEK, Josef. Obchodní firma a obchodní jméno. *Právní rádce*, 2001, roč. 1, č. 4, s. 5-11.
- MRÁZEK, Josef. Rozdíly ve firemním právu. *Právní rádce*, 2001, roč. 1, č. 4, s. 12-13.
- PABJANOVÁ, Kamila. Generální klauzule nekalé soutěže. *Právní fórum*, 2006, roč. 3, č. 8, s. 277-283.
- RAUS, David. Spory o nekalou soutěž a aktivní legitimace. *Obchodní právo*, 1998, roč. 7, č. 3, s. 12-14.
- RYŠKA, Michal. Zdržovací a odstraňovací žaloby proti neoprávněnému užívání firmy obchodní společnosti. *Právní rozhledy*, 1998, roč. 6, č. 2, s. 66-71.
- ŠÁMAL, Pavel. Nekalá soutěž a možnosti jejího postihu podle platné právní úpravy a za účinnosti nového trestního zákoníku. *Právní rozhledy*, 2009, roč. 17, č. 15, s. 529-536.
- VEČERKOVÁ, Eva. Aktivní legitimace ve sporech z nekalé soutěže po novele obchodního zákoníku. *Obchodní právo*, 2001, roč. 10, č. 8, s. 2-11.
- VEČERKOVÁ, Eva. Obchodní firma a nekalá soutěž. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2008, roč. 16, č. 1, s. 31-41.
- VEČERKOVÁ, Eva. Postavení soutěžitele a spotřebitele v nekalé soutěži. *Právní fórum*, 2005, roč. 2, č. 5, s. 196-200.

Internetové zdroje:

Epravo [online]. 2000 [cit. 2010-09-05]. Důvodová zpráva k novele obchodního zákoníku. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-pravo/duvodova-zprava-k-novele-obchodniho-zakoniku-143.html>>.

LIPPMAN, Walter. *Wikipedia* [online]. 2010 [cit. 2010-09-09]. Veřejný zájem. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ve%C5%99ejn%C3%BD_z%C3%A1jem>.

Epravo [online]. 2009 [cit. 2010-08-15]. Nekalá soutěž. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/nekala-soutez-56622.html>>.

Nejvyšší soud České republiky [online]. 2006 [cit. 2010-08-25]. Rozhodnutí NS. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/judikatura_prevedena2.nsf/WebSearch/3B20580184AFF0C7C12575EF00391801?openDocument>.

Nejvyšší soud České republiky [online]. 2009 [cit. 2010-09-14]. Rozhodnutí NS. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/judikatura_prevedena2.nsf/WebSearch/86A84875E93F9E77C1257600001D455C?openDocument>.

Právní předpisy

zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů